

FJÄLLKON

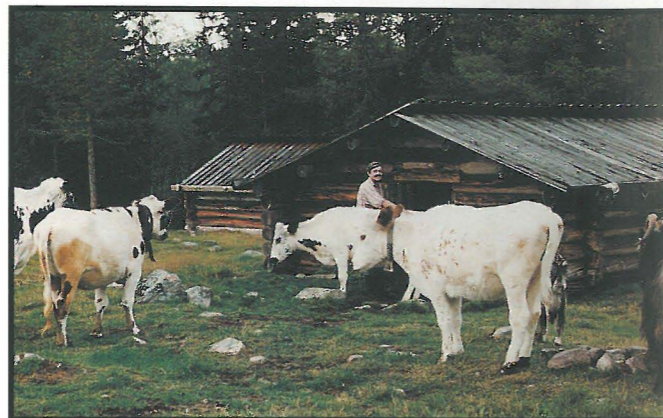
B-POST FÖRENINGSBREV

Avs: Svensk Fjällrasavel
c/o L.Rosén, Larstorp 590 33 Borensberg

Bilder från familjealbumet.....

Alf Sjödén blåser i näverluren melodin
"Sluta leta - korna hemma".
Bilden från Hedbodarna sommaren 1995.
Foto: Elisabeth Andersson

Alf Sjödén från Klitten i Älvdalen med några av
sin fjällnära kor i Hedbodarna sommaren 1995.
Foto: Elisabeth Andersson

Fähusen på Vivaldens Fäbod 1995.
Foto: Elisabeth Andersson

Fjällnära kvigan 18 Brenda. Far är 6813 Klöver och
mor är 12 Bella (Biellojaure). Fotot är taget på
Hedbodarnas fäbod sommaren 1995.
Ägare av 18 Brenda är numera Birgitta & Kurt Karlsson.
Foto: Elisabeth Andersson

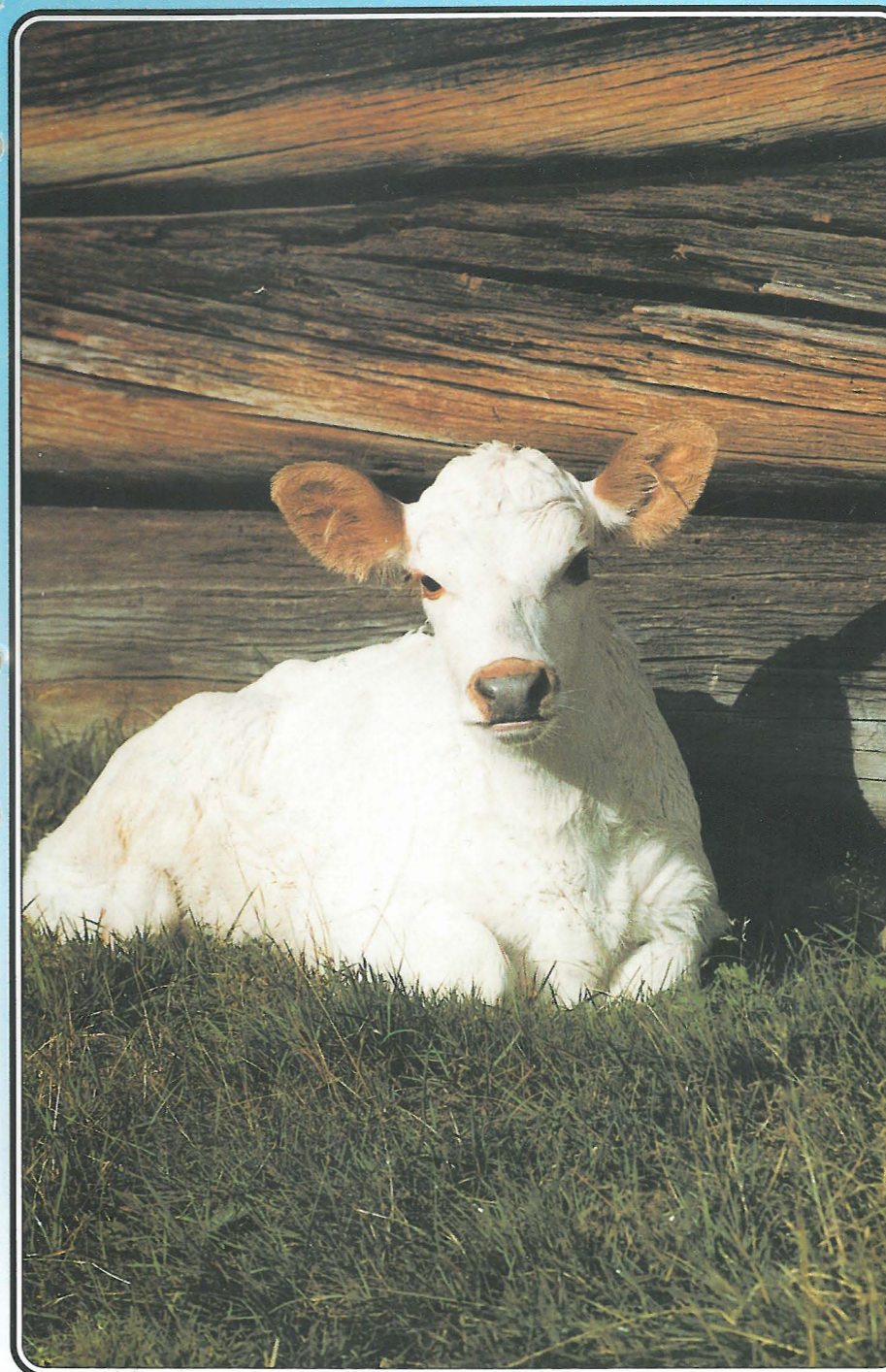
Har Du några trevliga bilder i familjealbumet? Vi vill gärna
låna dem till denna tidning! Fotografera nu i sommar!

Sänd in bilderna till Svensk Fjällrasavel, Larstorp, 590 33 Borensberg.

FJÄLLKON

Svensk Fjällrasavels Tidskrift

NR 3 JUNI / JULI 1996

Svensk Fjällrasavel
har vind i seglen!.....Sidan 3

Ren Fjällras och Ren SKB
är inte samma sak!.....Sidan 7

Viktig uppgift att
rädda fjällkon!.....Sidan 10

Aktuella semintjurar
sommaren 1996.....Sidan 12

VARG - en
betydelsefull tjur.....Sidan 18

Gårdsbesök hos Eva & Leif
i Våmhus!.....Sidan 26

Bilder från några
fäbodbrukare.....Sidan 31-32

Några timmar gammal. Rosa har fått sin första kalv som ska heta Billan.

Foto: Eva Sahlström

Svensk Fjällrasavel seglar vidare med god vind i seglen och goda navigationskunskaper!

Nu har vi funnits till i 7 månader. Vi har fört fram vårt budskap till landets fjällko- och SKB-koägare. Vi har upprättat våra avelsplaner och avelsmål. Vi har på denna korta tid blivit den förening som utan konkurrens står på fjällkons och hennes djurägares sida.

Resultaten har inte låtit vänta på sig. T.ex. så har ungtjursanvändningen av rasrena fjälltjurur i semin ökat till ca 50% (!) den gångna vintern och våren. Tidigare har gamla genier gnuggat sina knölar svettiga för att komma på ett sätt att öka dåvarande ungtjursanvändning på 15-20% till åtminstone 30% utan att lyckats.

Vad beror det på? Jo, givetvis beror det på att för första gången i SKB-avelns och fjällkoavelns historia så har djurägarna fått information, viktig och ärlig information om vad man ska använda för tjurur för att avla mot renrasig fjällras! Givetvis beställer man nu de tjurur som är renrasiga, varför skulle man inte göra det?

Djurägarna har nu börjat ta saken i egna händer, dvs själva aktivera sig och verkligen kolla vad man seminerar med. Har man fjälldjur så ska de semineras med fjälltjur, inga korsningar. Alla har samma uppfattning; nämligen att avelsframstegen ska göras inom den egna rasen, inte med hjälp av andra koraser! I många årtionden har djurägarna litat på seminörerna och oftast seminerat med den tjur som de erbjudit, helt enkelt därför att man litat på dem och trott att de seminerat med en rasen fjälltjur eftersom man ville ha det. Nu ska vi inte beskylla seminörerna för att de gjort fel eftersom inte heller de fått ärlig och ordentlig information om riktiga fjälltjurur och s.k. fjälltjurur.

Och man ska betänka att vi, Svensk Fjällrasavel och dess medlemmar, ännu bara är i början av vad vi tänkt uträtta för fjälldjuren i framtiden. Bäva månede de avelsansvariga och tvivlarna om de visste vad som komma skall. Men visst finns det vägar för dem att få veta vad som väntar bakom nästa backkrön - anslut Er till Svensk Fjällrasavel och acceptera vårt avelskoncept - det enda hållbara!

Svensk Fjällrasavel ska tiofaldiga antalet rasrena fjälldjur. Vi ska bredda avelsbasen markant, dvs se till att få många fjälldjur med olika härstamningar och ur detta breda avelsmaterial bygga upp rasen från början med endast rena fjälldjur. Visst tvingas vi kanske ta ett och annat steg tillbaka, men det kommer att löna sig och en dag kan vi ta stora hopp framåt istället!

För att klara detta så har vi bl.a. valt en udda väg i avelssammanhang genom att t.ex. använda en del äldre tjurur som finns frysta sedan flera årtionden tillbaka innan korsningshysterin tog sin början. Användning av många "specialframtagna" tjurur efter dagens fjällkor och gårdagens fjälltjurur är en annan väg (dvs "gröna-katalogen-tjurarna").

Givetvis skakar många avelsansvariga på huvudet åt detta, men det är sådant man får ta, "ett hockeylag vinner ingen match om man inte bygger upp hela laget från början". Lika givetvis finns det också flera av dem som envist hävdar att avelsframstegen med ständigt ökad mjölkproduktion och förbättrade bruksegenskaper är det enda och viktigaste instrumentet för en koras' utveckling. Kan man nå detta snabbare med lite korsningar så är det förlåtet, bara korna mjölkar mer, mer, mer.....

Svensk Fjällrasavel håller inte med om denna ståndpunkt. Målsättningen för oss är att få fram djur som har alla goda egenskaper under sitt skinn, först då får vi en totalekonomisk ko. I dagens läge finns ett viktigt instrument för de flesta djurägare, nämligen vad som blir över i plånboken. Vill man ha något kvar där så måste man ha långlivade kor som håller sig friska och lämnar en hygglig avkastning med rika halter av både protein, fett och andra värdefulla mjölkbeståndsdelar.

En ko har kapacitet att mjölka i många år. En naturlig livslängd för en ko är åtminstone 20 år. Dagens högmjölkar-kossor lever i snitt mindre än 5 år och hinner på de åren bara med att producera mjölk i 2-3 laktationer! Det måste snart vara ett slut på snacket att detta är de ekonomisk hållbara kor som djurägarna vill ha, för det är en lögn. Svensk Fjällrasavel kommer i mångt och mycket att ta fram tjurur efter mycket långlivade kor helt enkelt därför att en ko blir inte långlivad om hon inte är frisk och stark och får leva ett sunt liv baserat på naturliga betingelser.

Fjällkor tillhör det svenska kulturarvet, mer än de stora koraserna SRB och SLB gör. För att rädda kvar denna ras samt kraftigt uppföröka antalet djur så krävs en del udda grepp. Vi är många som vill bevara fjällkon och återskapa rasen. Kanske har fjällkon aldrig någonsin upplevt någon storhetsperiod, men den dagen kommer! Allt beror på "hur tränarna matchar laget och lyckas framföra sina åsikter".

Vi har kontroll över vad vi gör. Avelsrådgivning, information och utbildning av och till våra medlemmar är en viktig bit. Den kommer vi att hålla vid liv, både nu, imorgon och i framtiden!

FJÄLLKON

Svensk Fjällrasavel

Ordförande: Patrik Gyllenhammar, Ekeskogs Hejde, 620 20 Klintehamn. Tel 0498-243035. Fax 0498-243003.

Vice ordförande: Robert Nilsson, Övre Svartlå 515, 961 98 Boden. Tel 0928-401 06. Fax 0928-402 10.

Redaktion, expedition, kassa: Lennart Rosén, Larstorp, 590 33 Borensberg. Tel/Fax 0141-700 82.

Redaktör & Ansvarig Utgivare för tidningen FJÄLLKON: Lennart Rosén.

Ledamöter:

Göran Ceder, Gärde 50,
930 10 Lövånger. Tel/Fax 0913-210 35.

Sven Blomberg, Översätra Box 656,
783 02 St.Skedvi. Tel/Fax 0225-401 40.

Joakim Gustavsson, Görshorva, V.Harg,
595 91 Mjölby. Tel/Fax 0142-250 42.

Lena Lindberg, Heden 4718,
780 64 Lima. Tel/Fax 0280-322 18.

Suppleanter:

Göran Lundström, Fjälbyn 252,
930 10 Lövånger. Tel 0913-300 40.

Anders Jonört, Flarken 3440,
910 45 Flarken.

Berit Runsten, Alsenviken 1234,
830 44 Nälden.

Revisorer:

Gerd Arnqvist, Hörnsjö 452,
914 90 Nordmaling.
Margareta Holmgren, Ö.Rosinedal 15,
922 32 Vindeln.

Revisorssuppleanter:

Ann-Sofie Sångberg, Lökom 7578,
881 93 Sollefteå.
Tove Undin, Tosseberga 473,
686 93 Sunne.

**Nästa FJÄLLKON
kommer i slutet av september.**

**Manus & Annonser till den
tidningen ska vara
redaktionen tillhanda
senast den 15 augusti!**

**Hör gärna av Dig till
Svensk Fjällrasavel med
frågor och funderingar,
tips och idéer!
Det är inte "farligt" att skriva
till oss eller denna tidning.
Skriv som Du talar!
Välkommen!**

**Medlemstillströmningen
har varit och är mycket god i
Svensk Fjällrasavel.**

**Skulle Du, som ny medlem, av
någon anledning ej fått nummer
1 och 2 av denna tidning så
hör av Dig till oss!**

OMSLAGSBILDEN:

Fjällnära kvigkalven Lill-Brenda efter 6813 Klöver och 310 Biellros.

Ägare är Alf Sjödén, Klitten, Älvdalen.

Foto: Elisabeth Andersson

Avelsansvarig, Djurförmedling, Stambokföring:

Avelsansvarig: Robert Nilsson, Övre Svartlå 515, 961 98 Boden. Tel 0928-401 06, Fax 0928-402 10.
Förmedling av livdjur: Joakim Gustavsson, Görshorva Västra Harg, 596 91 Mjölby. Tel/Fax 0142-250 42.
Stambokföringsansvarig av fjälldjur: Göran Lundström, Fjälbyn 252, 930 10 Lövånger. Tel 0913-300 40.

Tidningen FJÄLLKON

* Tidningen utkommer med 5-6 nummer/år. Däremellan skickas "aktuell info" ut, ca 1 gång/månad.

* Medlemskap tecknas genom att sätta in 200:- på postgiro 833 53 62-3.

* Annonsering med radannonser i tidning och info-blad med t.ex. "Köpes / Säljes" är gratis för medlemmar i Svensk Fjällrasavel.

* För övrig annonsering hänvisas till vår expedition tel/fax 0141-700 82, eller under ovan angiven adress.

* Samtliga artiklar i tidningen FJÄLLKON är författade av redaktionskommittén om ej annat anges.

* Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte auto-matiskt av Svensk Fjällrasavel utan är författarnas egna.

* Tidningen får i korta drag citeras om källan anges. Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

© Svensk Fjällrasavel
Tryckeriet Erik Larsson 1996

FJÄLLKON

Info från Svensk Fjällrasavels Livdjursförmedling!

Det har varit en jämn men kanske inte så stor anmälan av djur som är till salu. Både kor, kvigor och tjurar har ändå anmälts.

Men var har köparna tagit vägen? Ni sitter väl inte hemma i stugorna och tror att det inte finns några djur som är till salu? För det gör det!

SKB-djur är också välkomna att anmälas. SKB är värdefulla i fjällrasaveln, se bara till att använda renrasiga fjälltjurar på dem så blir avkomman rasren med tiden!

De första månaderna som livdjursförmedlare har varit väldigt intressanta och roliga. Många trevliga och vänliga personer har ringt. Fortsätt gärna med det, jag är ofta ute och jobbar, men försök både dagar och kvällar så går det säkert att få tag i mig någon gång på dygnets timmar!

På denna sida följer nu annonser på djur som är till salu samt djur som önskas köpa. Eftersom detta skrives några veckor före det att denna tidning kommer ut så kan någon annons vara inaktuell eftersom förmedling redan kan ha skett.

KOM OCKSÅ IHÄG! Du som kanske har tänkt att sluta upp med djurhållning, meddela undertecknad så att vi kan ta vara på värdefulla djur, vi måste vara rädda om alla fjäll- och SKB-djur. Ring hellre en gång för mycket och prata med mig!

Hälsningar från livdjursförmedlaren!
Joachim Gustavsson

SÄLJES

SKB och/eller Fjäll
2 kor samt 1 tjur * sept -95.
Tel 0563-190 88, Susanna Åström.

SKB/Fjäll-kviga 11 mån.
Tel 0515-431 29, Blomqvist.

2 SKB-tjurar födda juli -95.
Tel 0370-720 16, Ture Svensson.

1 Fjälltjur * aug -95.
Tel 031-990993, Britta Andersson.

1 Fjälltjurkalv * april -96
Tel 0431-441120 eller
0430-311 42, Boris Karlsson.

Fjälltjurar, olika åldrar.
Tel 0498-243100, Hanna Engström.

Fjällkviga, 3 mån. Även några kor.
Tel 0613-240 23, Lars-Erik Melin.

Dräktig SKB-kviga, kalvar i juli.
Tel 0930-710 19, Gerd Arnqvist.

1 Fjällko, nästan nykalvad.
Tel 0416-306 65, Wally Molander.

1 Fjällko, kalvar i juni.
Tel 0930-800 26, 316 05, Kennet Djärv.

SKB och Fjäll
3 kor, 1 tjur * feb -95 samt tjurkalvar.
Tel 0515-283 75, Sten-Åke Amnelind.

Fjällraskalvar, kvigor & tjurar.
Tel 0510-132 10, Torborg Widell.

Fjällko efter 6748 Bör, eventuellt tillsammans med kalv.
Fjällkviga efter 6748 Bör.
Född i augusti 1995.
Båda är leukos- och BVD-fria.
Tel 0565-921 86, Tove.

SÄLJES

2 SKB-kvigor födda mars -95.
Tel 0652-203 90, Monica Wallin.

KÖPES

Kvigor som kan gå på bete
nu i sommar.
Tel 0346-250 32, Yngve Larsson.

Kvigor önska köpa.
0570-404 33, Per-Anders Andersson.

Kvigor i olika åldrar.
Tel 0650-604 08, Peter Wahlstedt.

Fjällko köpes.
Tel 0651-390 12, Killan Norell.

HJÄLP OSS MED FOTO!

Svensk Fjällrasavel vill ha in foton på fjällkor i dokumentationssyfte för att se hur korna efter alla tillgängliga tjurar ser ut, men en del bilder kanske vi även använder i denna tidning.

Vi betalar upp till 5 kronor per användbar bild (om Du vill ha ersättning), men då vill vi att Du även antecknar på bildens baksida eller på separat papper intressanta uppgifter om varje enskilt djur såsom härstamning där även morfar och mormors far finns med samt övrigt om hur kon är med tanke på exteriören, lynnet, sjukdomsförekomst m.m. Även avkastningssiffror bör vara med.

Så sätt i en filmrulle i kameran och gå ut i kohagen och fota! Några tips:

1. Fotografera utomhus då vädret är mulet, ej soligt! Använd helst blix, alltså även i dagsljus!
2. Ta sidbilder på korna. Sitt på huk så att kameran är ungefär i höjd med och mitt emot kons hjärta, då blir det bäst!
3. Ta bilden så nära som möjligt. Kon ska precis få plats i kamerafönstret!
4. Tänk på bakgrunden. Avbetad gräsvall är bra underlag. Jordiga uppsamlingsfällor är inte bra, det ger tråkiga bilder.

Skicka in Dina foton till redaktionen!
Lycka till!

Fjällnära djur

På Svensk Fjällrasavels stämma i Furudal i mars deltog följande ägare av fjällnära djur på ett särskilt möte:

Bertil Johansson, Blecket, Rättvik.
Göran Ceder, Gärde, Lövånger.
Göran Lundström, Fjälbyn, Lövånger.
Marika Wallin, Ryggestalund, Almunge.
Elisabeth Andersson, Påverås, Falköping.
Birgitta Karlsson, Härja, Tidaholm.

En motion hade inkommit till stämman där det framfördes önskemål om att bilda en genbank för de fjällnära djuren, att en genbanksansvarig utses samt att riktpriiser fastställs. Motionen hade inkommit bara någon dag före stämman, efter det att motionstiden gått ut. Därför överlämnades motionen till undertecknad, som i sin tur samlade ovanstående djurägare för samtal kring motionen.

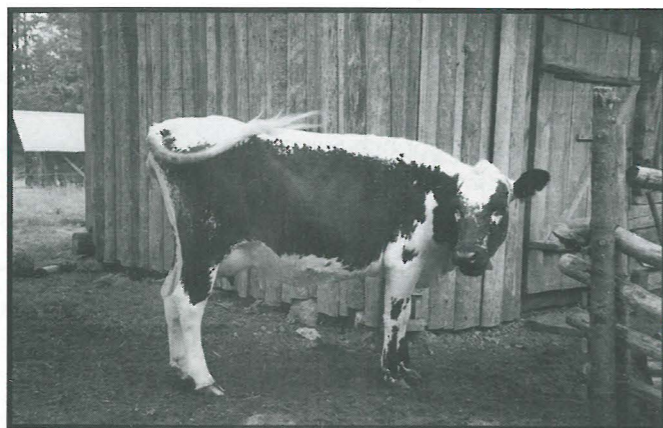
BEVAKNING OCH UPPFÖLJNING AV FJÄLLNÄRA

Vi kom fram till att eftersom motionen kommit in så sent så att vi inte hann att diskutera den före stämman, så beslutade vi följande; Vi ansåg det inte nödvändigt att för dagen inrätta något genbankssystem. Vi har redan nu koll på de fjällnära djuren genom härstamningskontrollen samt att vi för ett register med härstamningsuppgifter och foto på djuren. Angående riktpriiser beslutades inget.

En Fjällnära-kommitté bildades och i denna ingår Bertil Johansson, Elisabeth Andersson, Alf Sjödén och Birgitta Karlsson, varav sistnämnda blir kontaktperson till Svensk Fjällrasavel. Göran Ceder och Göran Lundström som är väl insatta i de fjällnära djuren kan vi kontakta om så behövs.

Från Svensk Fjällrasavel behöver vi få hjälp med följande:

1. Hjälpt med stambokföring och spermasamling av för oss intressanta tjurar.
2. Hjälpt med att söka ekonomiskt stöd till att leta efter flera för oss intressanta djur.
3. Hjälpt att söka ekonomiskt stöd för att köpa loss något

Här ser vi en liten s.k. fjällnära ko. De fjällnära djuren är som regel betydligt mindre än andra fjälldjur. Den här kossan heter 31 Fjällbruden. Hon är bl.a. mor till spermamlade fjällnäretjuren 28 Jaure.

eller några djur som kan tillföra de fjällnära intressant blod, och i så fall transport av sådana djur. Det hjälper inte att vi hittar någonting om det sedan inte tas omhand. Det kan ibland behövas ekonomisk hjälp till transport av någon tjur som behöver sättas in i någon besättning som ligger långt bort eller där det blir svårt för den som ska använda tjuren att hämta den.

4. Vi behöver också samarbete med Svensk Fjällrasavel och Jordbruksverket för att få fram en tjurkatalog av något slag, antingen en egen katalog eller tillsammans med andra fjälltjurar.

Till sist: Vi enades inte om vad vi ska kalla de fjällnära eller om någon speciell procentsats med vanlig fjällras ska ingå. Vi bestämde till slut att vi skulle vänta till nästa möte och se hur det då ser ut i registret.

Text: Birgitta Karlsson, tel 0502-450 64

Fjällnära djur = fjälldjur som levt isolerade utan inblandning av blod utifrån. Många gånger har de en unik härstamning som hänför sig mycket långt tillbaka i tiden.

REN FJÄLLRAS & REN SKB ÄR INTE SAMMA SAK!

Välj rätt ras
vid semineringen!

UNDERKÄNDA FJÄLLDJUR?

Nu har väl de flesta fått sina EU-pengar för 1995 och går och väntar på nästa utdelning. Förhoppningsvis ska granskningen gå både snabbare och säkrare detta år.

Men tyvärr har några blivit besvikna när de fått sina djur underkända av granskarna på länsstyrelserna. Trots att man under många år beställt "ren fjällras" när man seminerat har seminören använt tjurar av blandad ras.

Nu sitter man där med facit hand och sin besvikelse och ilska över nonchalanta eller okunniga tjänstemän på husdjursföreningen. Vad göra?

KONTAKTA SVENSK FJÄLLRASAVEL!

De som drabbats av detta bör i första hand vända sig till Robert Nilsson och be honom se över härstamningarna och rekommendera tjurval till kommande semineringar.

Nu gäller det att se framåt och försöka bygga upp besättningen mot renrasighet. I många fall kanske man redan efter en generation har djur som är berättigade till EU-stöd!

Men vill man försöka klara sig på egen hand gäller det att lära sig vilka tjurar som är rena och sedan se till att man använder just dessa. Ännu en tid finns risken att korsningstjurar erbjuds

Här går verkligen diskussionen varm om val av semineringstjur!
Bilden är från Märten Dahlbergs kohage. Foto: L.Rosén

des av semin under beteckningen "ren SKB". Och kom ihåg en gång för alla, vi arbetar med fjällras, inte med SKB!

När man läst sig till vilka tjurar som är av ren fjällras, det må sedan vara Svensk Avels ungtjurar, äldre avkommebedömda fjälltjurar eller Svensk Fjällrasavels tjurar, bör man beställa hem ett eget lager av lämpliga tjurar, och sedan när man gör brunstanmälan, säga till vilken tjur man ska ha vid det aktuella tillfället.

Det här rådet är nog inte särskilt populärt bland husdjursföreningarna, men så länge de inte kan garantera att våra djur blir seminerade med rätta tjurar måste vi framhärda. Det

är för stora pengar att förlora annars. Gör gärna upp en semineringstjänstplan till de egna djuren. Det här är intressant när man väl börjat sätta sig in i problematiken!

GROVT TJÄNSTEFEL?

Några djurägare har ringt Svensk Fjällrasavel och beklagat sig över att tjänstemän i den egna husdjursföreningen uppmanat dem att snarast göra sig av med fjälldjuren. Om detta verkligen inträffat och inte beror på ett missförstånd eller ett missuppfattat skämt - det låter nästan ofattbart - så har vår förening fått ytterligare en arbetsuppgift. De husdjursföreningsanställda ska ge oss service > >

FJÄLLKON

oavsett vilken ras vi har på våra kor, och det ska vi upplysa om ifall det behövs i framtiden. Vänligt men bestämt!

KORSNINGSTJURAR VILL INGEN ANVÄNDA LÄNGRE!

Risken för felaktiga parningar och därmed uteblivet EU-stöd, kommer att minska i takt med att efterfrågan på korsningstjurur minskar. Så det hänger på Er djurägare hur det blir. Kan minskningen leda till en halvering av antalet förbrukade doser blir dessa tjurur inte längre möjliga att avkommebedöma, och då kommer de raskt att försvinna ur marknaden.

Svensk Avel ser ekonomiskt på sin verksamhet och en god gissning är att man skaffar de tjurkalvar som går att sälja till djurägarna/medlemmarna.

Framtiden för fjällrasen ligger alltså i Era händer, bästa fjälldjursägare!

VI REKOMMENDERAR.....

Rekommendationen blir alltså, använd i första hand Svensk Avels ungtjurur av ren fjällras. Om ingen av dessa passar använd då en äldre avkommebedömd fjälltjur eller någon av våra tjurur.

Har Du en ko som Du tror kan vara av intresse som tjurmoder, kontakta Robert Nilsson, så kanske vi kan seminera den kon med någon av de genbankstjurur vi har reserverade för detta ändamål. Men var ute i god tid så vi hinner planera ordentligt. Det tar ju lite tid att få fram genbankssperman. Läs för övrigt på annan plats i denna tidning om vad vi rekommenderar beträffande tjurval.

I vårt avelsarbete vill vi bevara och utveckla alla goda egenskaper hos vår fjällko. Hon är för bra för att offras i modernt elitavelsarbete. Vi ska överlämna denna goda ko ofördärvad till våra efterkommande!

TIPSA ANDRA
FJÄLLKOINTRESSERADE
OM SVENSK FJÄLLRASAVEL!

VI KAN OCH VILL BLI
MÅNGA FLER MELDEMMAR
I VÅR FÖRENING.

HÖR AV DIG TILL
REDAKTIONEN SÅ SKICKAR
VI TIDNING OCH INFO-
MATERIAL TILL DIN
FJÄLLKOVÄN!

Både hos små och stora ägare av fjälldjur är det viktigt att djuren semineras med rätt tjurur. Du som är osäker och vill ha råd och hjälp, slå en signal till Robert Nilsson tel 0928-401 06! Bild från Lena Hansjons, Hölö. Foto: Karin Levelius.

FJÄLLKON

KOUTSTÄLLNING på Nordviks Lantbruksskola!

31 AUGUSTI 1996

Alla Fjällkor & SKB i Västernorrland
inbjudes att delta!

Grupper:

- 1) 1:a kalvare
- 2) 2:a kalvare
- 3) äldre kor

Krav: Kontrollansluten besättning samt BVD-
och Leukosfria djur.

Transport av djuren till och från utställningen
är kostnadsfritt och ombesörjes av Farnæk.

ANMÄLAN: Snarast till Märten 0612-532 67
eller Kalle 0612-223 68!

När torpare Andersson i Hagfors
skulle gifta sig med sin utvalda så
gick de till prästen och anhöll om
kyrkovigsel.
- Nå, ska det vara någon musik till?
undrade prästen.
- Ja, det blir väl lite dragspel framåt
kvällen.

*

Under en biologilektion i skolan
frågar lärarinnan:
- Hur kan man säkert skilja de giftiga
svamparna från de ätliga, Johan?
- Man dör av de giftiga.

I fångelset:
- Hej kompis! Hur länge ska du sitta
inne och vad har du gjort?
- Jo, jag "flyttade" på en polis och
fick tre månader.
- Inte mer?! Jag flyttade på ett
decimalkomma och fick ett år!
*
- Det var hemskt vad sillen var salt,
har den inte legat i vatten?
- Jodå, den har legat i vatten i hela
sitt liv!

Någon hade lurat i Herman att man
blev potent som en tjur av nybakat
bröd, så Herman störtade iväg till sitt
bageri och slet åt sig en
jättestor limpa.
- Ska Du verkligen ta en så stor
limpa, sa tanten i bageriet som kände
Herman och visste att han
var ungtkarl. Den blir bara hård.
- Då är det sant, vrålade Herman,
får jag tolv stycken!!

*

Visdomsord:
Ordning är när man genast vet var
man absolut inte behöver söka..

Viktig uppgift att rädda fjällkon!

I april månad sammankallade EU-kommisionens utskott för bevarande av den biologiska mångfalden inom det europeiska jordbruket till möte i Bryssel.

I detta möte skulle deltagarna representera det praktiska arbetet med tillvaratagande och skyddande av hotade växter och djur.

Undertecknad blev tillfrågad av Jordbruksdepartementet om jag ville åka i min egenskap av ordförande för Svensk Fjällrasavel och ledamot i Jordbruksverkets genbanksråd.

Givetvis tackade jag med glädje ja. Jag råkade med att detta tillfälle skulle kunna ge nya idéer, ny kunskap och nya kontakter. Till de senare räknar jag i första hand nordiska kollegor.

Till detta möte hade inbjudits 44 delegater representerande alla EU-länder. Av någon anledning kom endast 25. Förhoppningsvis var det de 25 mest intresserade som kom.

Det var ytterst lärorikt att lyssna på de andra delegaterna när de berättade om sina problem med att rädda och bevara hotade sorter och raser av grönsaker, spannmål, frukt, får, getter, kor och hästar, men jag måste säga att vi i Sverige ligger rätt långt framme i vårt arbete med att rädda våra hotade raser!

Tro nu inte för all del att fjällkon på något vis kan anses som räddad. Det kommer att ta många år av idogt arbete och sammanhållning mellan djurägarna innan vi kan pusta ut.

En tysk professor berättade på mötet att bara i hans delstat Bayern hade under detta sekel försvunnit 30 av ursprungligen 35 raser av nötkreatur. Den s.k. holsteiniseringen, alltså det stora genomslaget av amerikansk lågland, ansågs som dagens stora problem för alla som vill rädda lokala raser.

Det måste framhållas att EU-kommisionen är mycket väl medveten om hur viktigt det är att inte ytterligare

raser tillåts försvinna. Detta vågar man väl ta som ett tecken på att vi kan få behålla EU-stödet för bevarandet och utvecklingen av fjällrasen!

Som första och prioriterat delmål står att uppföröka stammen till minst 5000 stycken. Så ni förstår att vi måste ligga i och jobba.

Viktigt är därvid att få med så många som möjligt av SKB-medlemmarna till vårt avelsarbete. Vi kan absolut inte räkna med att klara uppgiften med att enbart bygga på den stam av rena fjällkor vi har idag. Vi måste också få med korsningskorna (SKB) i användningen av våra rena tjurar för att den vägen återföra vad som gått förlorat till fjällrasen.

Jag fick gott om tid vid detta möte att berätta om vårt arbete med fjällrasen och fick gott stöd från bl.a. Italien, Irland och Tyskland.

Hälsningar från
Patrik Gyllenhammar

Möte med Jordbruksverkets Genbanksråd

Den 9-10 maj avhöll Genbanksrådet sitt vårsammanträde i Mörrum i Blekinge. Som viktigaste punkt på föredragningslistan upptogs fördelningen av de medel som av Jordbruksdepartementet avsatts för stöd till bevarandeföreningarnas informations- och utbildningsverksamhet.

Det finns ganska många sådana föreningar som arbetar för olika djurslag, alltifrån nordiska bin till kulliga kor. En del av dessa föreningar har arbetat många år och hunnit skaffa sig många medlemmar. Svensk Fjällrasavel är den yngsta föreningen, men har ändå hunnit formulera sitt avelsmål och antaga regler för sitt avelsprogram. Detta är ett huvudvillkor för att man ska kunna komma ifråga för stöd.

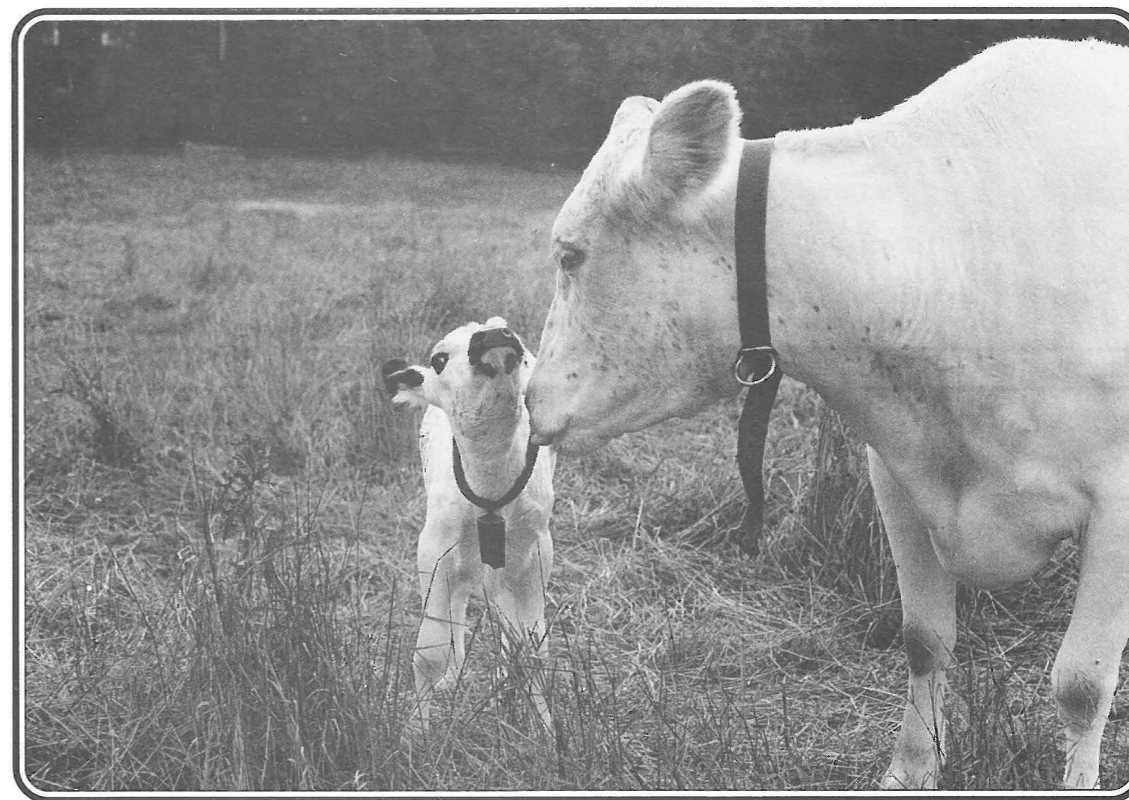
Vid mötet beslutades att vår förening ska erhålla ett årligt stöd om 200.000 kronor förutom det stöd vi erhåller för samlandet av sperma från våra tjurar. Den angivna summan är en beloppsram inom vilken vi kan få våra

kostnader för bl.a. tidningen täckta. Vi blir alltså ersatta i efterhand upp till nämnda belopp. Överskrider våra kostnader 200.000 kronor får vi stå för dem själva.

Tillsammans med våra medlemsavgifter kan vi således grunda vår budget på ca 300.000 kronor. Det borde vara tillräckligt för att vi ska kunna bedriva ett gediget arbete utan att känna av ekonomiska problem. Hur många kan säga så idag?

Så nu "spottar vi i nävarna" och tar nya tag. Varje medlem ska delta aktivt i avelsarbetet. Anmäl till Robert om Ni anser att Ni har några tjurmoderämnen i ladugården. Vi behöver många att välja bland till våra riktade parningar. Till nästa höst vill vi gärna kunna sända iväg minst ett tiotal tjurar till Alebäck för spermasamling, och kan vi fortsätta så de närmaste åren framöver ska vi med god marginal kunna hålla "inavelsspöket" ifrån oss!

Text: Patrik Gyllenhammar

Sommaren 1995. Snöfrida & kalven Sally hos Lena Hansjons, Hölö.

Foto: Annica Syding

- Jag tänkte börja med mjölkproduktion!
- Men Du vet väl ingenting om det?
- Nej, men det gör väl korna!

*
Snickarlärningen var nykär och beskrev med glöd sin idealkvinna för grabbarna i laget:

- Hon ska vara varm och öm.....
En brutal murare kommenterar från sitt hörn:

- Däng' na i elementet så blir hon både varm och öm!

*
Två storkar tittade in genom ett sovrumsfönster:

- Titta bara, sa den ena. Och sen efteråt lägger de skulden på oss!

- Jo, det är så att min man och jag har fått tvillingar två gånger och nu undrar vi om det kan ha något att göra med att han stammar??

*
Bertil går förbi sin syster Lisa som håller på att ta på sig sin behå:

- Varför använder du behå, du har ju inget att fylla ut den med!
- Du då som har långkalsonger på dig!

*
Kvinnor är som brasor - de svalnar om de inte blir underhållna.....

*
Den som inte äger mod bör istället ha bra ben.....

Förakta inte småsaker - myggor är ofta till mer besvär än elefanter!

*
Två tredjedelar av vad vi kallar kärlek är inget annat än svartsjuka!

*
När ni bedömer en vän är det skönt att veta att han även bedömer er på samma rättvisa och opartiska sätt!

*
En filosof är en människa som inte önskar sig det hon inte kan få!

*
Det verkliga beviset på en gentleman; Han visar respekt för dem som inte kunna bli honom till den minsta nytta!

Aktuella semintjurar sommaren -96!

Det är dags att gå igenom de aktuella semintjurarna inför sommaren och hösten. Vi rekommenderar att Ni använder Svensk Avels fjällungtjur i första hand om de passar härstammningsmässigt. I andra hand rekommenderar vi användning av avkommebedömda fjälltjur och de som står i den gröna katalogen som de flesta fått utskickat tidigare (Du som saknar den gröna katalogen kan rekvirera den från Svensk Fjällrasavel tel 0141-700 82).

Den starkaste signalen som vi djurägare kan ge Svensk Avel och deras handplockade avelskommitté är ju vilka ungtjurar som efterfrågas mest. Det är väldigt viktigt att vi inte accepterar att djuren semineras med någon av korsningstjurarna om nu seminören inte har med sig någon fjällungtjur. Låt dem då vänligt men bestämt fara därifrån med oförrättat ärende och meddela att Du vill ha en fjälltjur nästa gång de kommer!

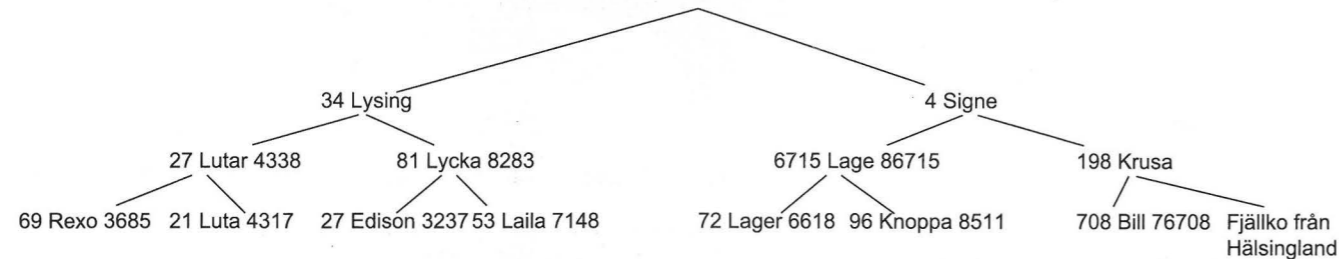
Glädjande nog har efterfrågan på fjällrassperma varit mycket stor och Svensk Avel har idag svårt att täcka efterfrågan på sperma från fjällrastjurar. Man har släppt ut

mer sperma från redan färdigutskickade ungtjurar för att få det att räcka till.

Det är ju tråkigt att den nya avelskommittén inte varit mer allert, för då hade det ju gått att istället sätta in någon av tjurarna i den gröna katalogen som har många döttrar och på det sättet få fler avkommebedömda tjurar. Vi får väl hoppas de bättrar sig!

På ungtjurssidan finns de på följande sidor presenterade tjurarna att tillgå. Sigge, Delta, Deger och Homa bör finnas. De andra kan finnas, men ej på alla stationer.

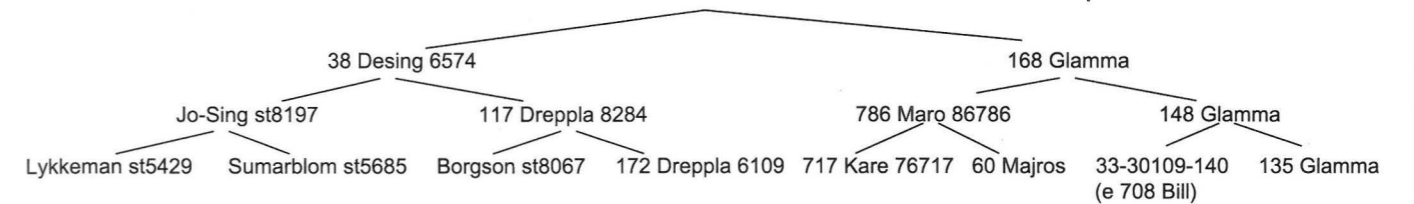
6775 SIGGE * 950208 V8 stp

Värt att veta! Ungtjur. 6775 Sigge är en nyinsatt ungtjur som började skickas ut i maj. Han är efter 34 Lysing (som det stod om i nr 1 av Fjällkon). 34 Lysing är en intressant äldre tjur som har en fin stam. Mödernet stammar så långt det är känt från Hälsingland. Sigge kommer från Ingrid och Bengt Knutsson i Edsbyn. Modern 4 Signe har hävdats sig mycket bra mot besättningens SRB-kor och ligger över medel.

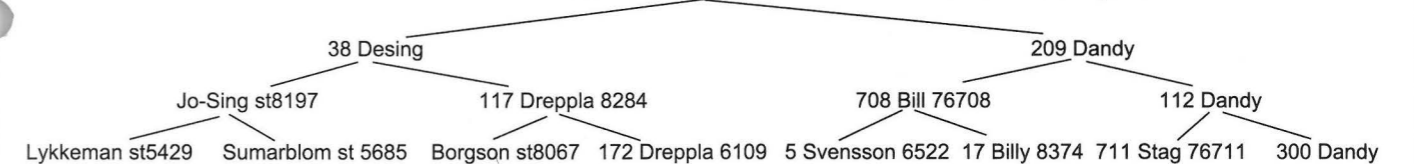

6769 DELTA * 940510 V6 stp S

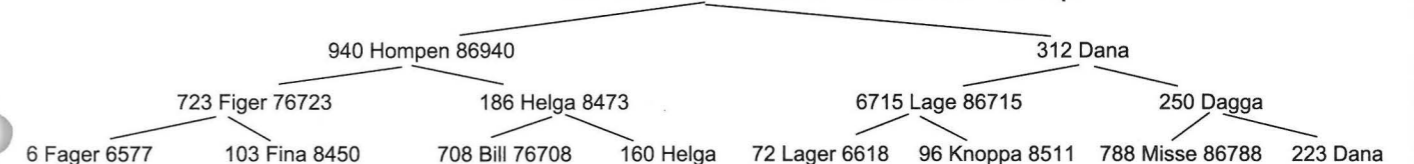
Värt att veta! Ungtjur. 6769 Delta hade en mycket **högavkastande moder** som låg på över 12.000 kg ECM när hon producerade som mest. Modern 168 Glamma kom från Elna Aronsson och är alltså av hennes gamla fina fjällrasstam som finns dokumenterad långt tillbaka. Mormors far är en egen tjur, nr 140, efter 708 Bill och 114 Glissa som även var mor till 791 Karat. Delta är halvbror på mödernet med 6759 Bam. Delta är **svartsidig**.

6768 DEGER * 941029 V5 stp S

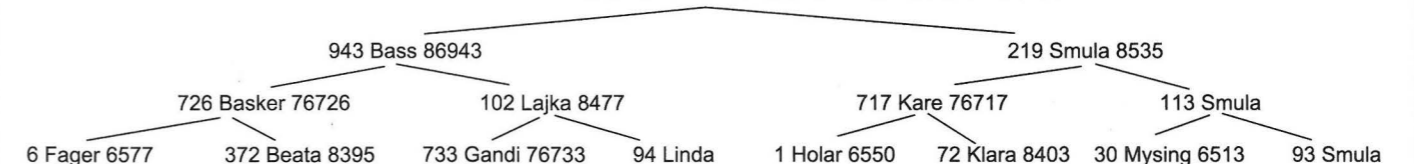
Värt att veta! Ungtjur. 6768 Degers mor var en ko som kvalificerade sig som tjurmoder för sin **goda funktion** och sakta men säkert **ökandeproduktion**. Kanske kan man tro att Degers kalvar kan bli större och att han därför kan bli mindre lämplig som kvigtjur, men det är osäkert. **Både Deger och Delta var svartsidiga** och kan förväntas nedärva färg på sina kalvar om man tycker att man har alltför vita kor.

6765 HOMA * 931218 V9 rtp

Värt att veta! Ungtjur. 6765 Homa är från en gammal fin Jämtlandsstam som har **höga halter av fett och protein** i mjölken. Detta tillsammans med Hompens **rikliga mjölknedärning** borde kunna bli en intressant kombination.

6758 BULA * 921004 V7 rt

Värt att veta! Ungtjur. En intressant tjur av gammal Jämtlandsstam. Halvbror på mödernet med 6745 Rimbo. Modern 219 Smula måste anses vara en av fjällrasens bästa kor med **unik kombination av bra juverhälsa, utmärkt fruktsamhet, uthållig och hög produktion samt en utmärkt exteriör**.

Ett varningens ord på ungtjurssidan!! Tyvärr har Svensk Avel felaktigt utmärkt **6774 Midar** som fjälltjur vilket han inte är. Men det innebär ju att en del seminörer i god tro kan komma med honom, så var uppmärksam! Som alltid är det bäst att Ni beställer den tjur Ni vill ha så att seminören vet vad som ska tas med.

FJÄLLKON

6759 BAM * 921211 V8 rtp

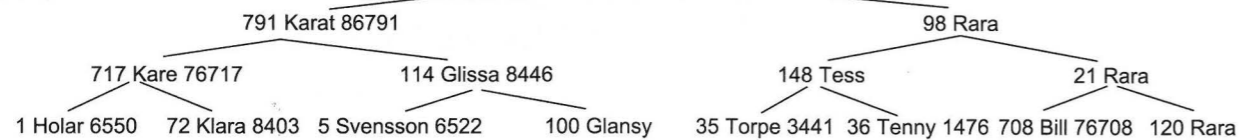
Värt att veta! Ungtjur. Bam har samma utmärkta möderne som 6769 Delta, dvs en **mycket högavkastande** mor.

6763 SVARTUS * 930916 V7 rtp

Värt att veta! Ungtjur. 6763 Svartus möderne kommer ursprungligen från Abrahamssons i Torvala varifrån även 6745 Rimbo och 6758 Bula kommer. Det kommer en artikel om denna fantastiska kolinje längre fram. Svartus är halvbror på modernet med 6749 Risk och 23 Svempa i den gröna katalogen.

6766 KARESS * 940111 V8 stp

Värt att veta! Ungtjur. 6766 Karess har mycket nobla anor. **Modern har producerat ca 20% över besättningsmedel, har haft jämna kalvningsintervall och bra juverhälsa.** Kolinjen kommer ursprungligen från Norbergs i Blåvik och har betytt mycket för fjällrasaveln genom tiderna. Även där kommer det att komma en artikel om den kolinjen vid senare tillfälle.

6776 LIPPO * 950515 V8 stp

Värt att veta! Ungtjur. Lippo är en väldigt intressant tjur. Fadern 46 Lester är en av de mest spännande äldre **genbankstjurarna med mycket obesläktad härstamning.** På 1980- och 90-talet har Lester använts sparsamt av enskilda djurägare med mycket gott resultat. Det i kombination med Lippas intressanta möderne där modern ligger nästan **25% över besättningsmedel på proteinavkastning** gör att här tänds verkligen hoppets låga. Kolinjen stammar från Härjedalen. Lippo är inte samlad och släppt ännu och vi vet inte om den nya avelskommittén tänker sätta in honom, därför finns bara en sak att göra; fråga efter honom och be Dina seminarier ta hem honom så får vi se om budskapet går hem.

FJÄLLKON

AVKOMMEBEDÖMDA TJURAR:

6715 LAGE * 870120 V8 stp

Värt att veta! Lage har en **stark brukssida** och en **lättanvänd** härstamning. Han har gett **lätta kalvningar.**

6718 JOAR * 870422 V8 stp

Värt att veta! Joar är väldigt **lättanvänd** härstamningsmässigt och har gett en del mycket **högavkastande** döttrar.

6724 MIKRO * 871020 V9 rt

Värt att veta! Mikro är en **stark mjölk tjur, flack laktationskurva och en bra brukssida.** Han har **12,5% SLB** i härstamningen då han har 40 Sem i stammen 3 gånger som FMF, MMFF och MMMF. Han är dock godkänd att användas ur bidragssynpunkt eftersom han uppfyller kravet på minst 87,5% fjällras. Vi vill dock från Svensk Fjällrasavels sida påpeka att vi inte vill göra nya 87,5%-tjurar, utan vi vill ha minst 93,75% fjällras i tjurmaterial.

NÅGOT DU FUNDERAR ÖVER ??

Om det är någon tjur Du undrar över och vill se härstamningen på så hör av Dig till Robert Nilsson (0928-401 06) eller till Svensk Fjällrasavels expedition (0141-700 82) så ska vi visa den på det sätt som gjorts här ovan.

Hör också gärna av Dig om Du vill ha fylligare redovisning eller om Du har andra synpunkter.

Vi behöver synpunkter för att kunna ge Dig den service Du efterfrågar! Vi är varken rädda för kritik eller beröm.
Förklaring till förkortningar i rutorna ovan: stp = svarta tecken och prickar, rtp = röda tecken och prickar, S = svartsidig, V8, V7 osv anger graden av vita inslag där V10 är helt vit. Forts! > > >

Ordspråk & Talesätt!

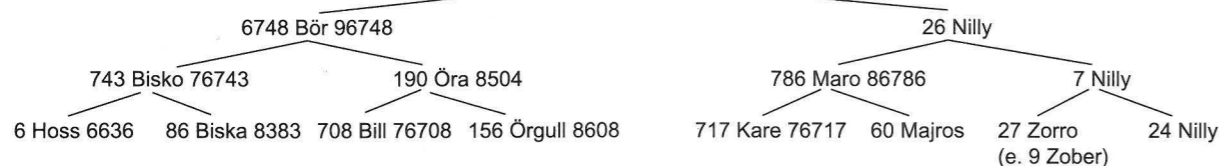
- * Den som har byns vackraste hustru har också den oroligaste nattsömnen.
- * Fler har dött av föda än av svält.
- * Medelvägen är den säkraste vägen.
- * En man är bara en halv man tills han finner en hustru.

FJÄLLKON

NYA "GRÖNA-KATALOGEN-TJURAR"

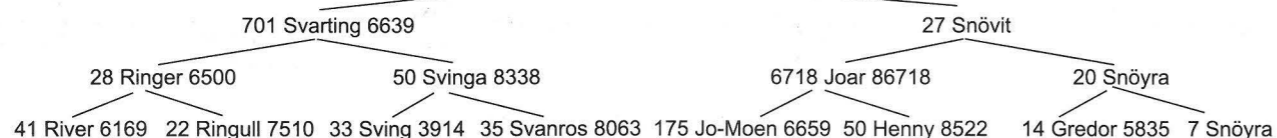
Tjurarna i den gröna katalogen är ju presenterade där så vi ska inte närmare gå in på dem, men det har ju tillkommit några nya tjurar som spermasamlats och de ska här få sin presentation:

40 PELLE * 931026 V2 rtp S

Värt att veta! 40 Pelle kommer från Eva Karlsson i Vårhus. Kostammen kommer från Rut Svensson i Trångsviken och har tidigare gett oss tjurar som 938 Ricko, 948 Sigill och 6742 Harg. Modern är Evas **bästa förstakalvare någonsin** och gjorde 6486 x 4,4 3,3 284 214 på de första 305 dagarna. Tyvärr fick hon en kronisk tarminfektion på andra kalven då kolibakterier kom in i det kommunala vattennätet, så hon har inte kunnat göra sig rättvisa sedan. Men generna förstörs ju inte av bakterier i magen som tur är. 40 Pelle är en **högräst tjur med övervägande röd färg på kroppen** (han ser nästan exakt ut som sin far 6748 Bör). Pelle bör passa till lågställda kor.

6 SNÖSTORM * 940606 V6 stp S

Värt att veta! 6 Snöstorm är från Pål Hedén i Munkfors. Modern 27 Snövit har **höga halter fett och protein** i mjölken. Snöstorm är en vacker **svartsidig tjur** som bör kunna nedärva färg på avkomman. Hedéns har två fina kostammar i besättningen så vi kommer säkert att få se fler fjälltjurar från Munkfors i framtiden.

70 ROSEN AV BÖLE * 940824 S9 vt

Värt att veta! Modern till Rosen 120 Rosalinda är född 820214 och hon kom in i kontrollen vid 11 års ålder. Hon har på sitt enda hela år gjort 6925 x 4,5 3,5 310 245, och hon är nu **dräktig med sin 13:e kalv**. Modern till 120 Rosalinda vet vi inget mer om än att hon stod som mjölkande ko 1963 och att 120 Rosalinda var hennes sista kalv, så antagligen var hon född 1961 eller tidigare. Detta innebär att hon har någon av Böle:s tjurförbundetstjurar som far, troligen 29 Ailos, SKB 5260, men vi vet ej säkert. 70 Rosen är **nästan helsvart** varför man nog kan räkna med färg på avkomman. Det är dessutom en **liten och nått tjur** så den bör passa bra som kvigtjur.

Tjuvskytten Björk var en knepig man, men länsman hade bestämt sig för att avslöja honom. Han steg därför upp i ottan och lade sig på lur utanför Björks stuga. Efter en stund öppnades ett fönster och Björk ropade:

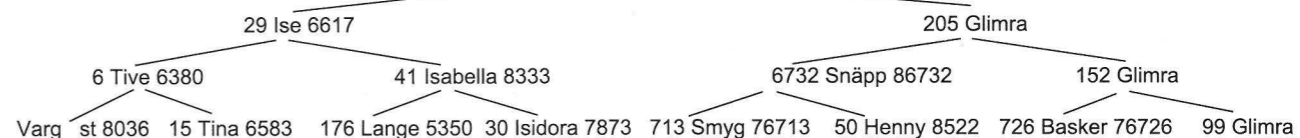
- Kom in länsman, så får han en sup!

- Inte kunde jag väl tro att Björk skulle se mig, sade länsman förvånad.

- Det kunde jag inte heller, sade Björk, men så där ropar jag varenda morgon innan jag går ut i skogen.....

FJÄLLKON

3 PETER

Värt att veta! Peter är en mycket intressant tjur i det att det är en gammal fin tjurlinje som åter fått komma fram i ljuset. Det är den linje som stammar från den gamle norske matadoren Varg st 8036 som på sin tid hölls för att vara Norges främsta (se artikel i detta nr!). Peter har en mycket lättanvänd härstamning och ett moderne med anor. Återigen är det Elna Aronssons fina G-linje som gör sig gällande med en gren som funnits på Gotland de senaste 20 åren. 205 Glimra är sedan ett år i kontroll och hon ligger klart över besättningsmedel.

Vi beslöt att samla sperma efter Peter just för härstamningen och exteriören, men vi avvaktade för att få produktionen bekräftad (Peter var med på bild i förra numret av Fjällkon på sidan 27!). Så sperman finns och är av bra kvalitet, men tyvärr så samlades Peter med några Vänetjurar under samlingsomgången i december. Och dessvärre har föreningen Allmogekon och Naturvårdsverket inte fullgjort sina skyldigheter vad beträffar provtagning med avseende på sjukdomar som alla tjurar ska genomgå som ska spermasamlas. En Vänetjur är inte klar och hittills har man inte "tagit sig i kragen" och sett till att få tjuren testad varför all sperma som samlades i den omgången får ligga tills proverna är klara.

Vi tycker att det är mycket beklagligt att en statlig myndighet och en annan rasförening på detta sätt sätter krokben för oss när vi behöver få en värdefull tjur i bruk. Förhoppningsvis kan man få klart med proverna under sommaren så att sperman kan släppas.

FÖRÄNDRINGAR INOM SVENSK AVEL!

STIG HAR SLUTAT

Den 31 maj så gick Stig Näslund, verksamhetsledare på Rossö Gård (gamla Nordavel), i pension. Av alla oss som gillar fjällkor blir han väl inte sörjd och saknad för sin yrkesgärning, ingen har väl som han kommit att förkroppsliga korsningsaveln och förstörandet av fjällrasen. Det kanske kan verka som en hård dom, men det är så enkelt att det är Stig som längst av alla funnits på den nivå som bestämmer kring aveln.

FEL AVELSVÄG, TYVÄRR

Vi tror väl inte att det i första hand är något sorts hat gentemot fjällrasen som fått honom att agera på det sätt han gjort. Det är nog så enkelt att han verkligen har trott på den avelsväg han drivit, det är bara det att vi är så många som förkastat den och det har han hela tiden försökt negligera.

Många gånger har vi blivit avfärdade som vitavelsfanatiker, mindre vetande, kulturfjantar och annat löst folk som inget kan om kor. Naturligtvis är det många självägande bönder som fast rotade i myllan tagit illa vid sig av den anledningen och inte skrätt orden om Stig.

RETADE MÅNGA "RIKTIGA" BÖNDER

Det mest positiva ur fjällrasens synpunkt han någonsin gjort var paradoxalt nog när han satte in 931 Veman i semin och publicerade en bild på honom i 1989 års tjurkatalog från Nordavel. Vi känner inte till någon enstaka händelse som så har upprört SKB-bönder som den bilden.

Många som dittills inte hade brytt sig om avel blev rent ut sagt urförbannade och tog ställning *mot* korsningsaveln och började verka för fjällkon.

VI HOPPAS PÅ RÄTT EFTERTRÄDARE!

Det vi nu får hoppas är att någon med lite mindre prestige investerat i korsningssvämlet (som man envisas med att kalla avel) tar över och förmår att se till att efterfrågan får styra aveln. För det är ju inte i det militära vi är där det gäller att anpassa verkligheten efter den karta man gjort, utan att vara så förutseende att man ser till att göra tjurar som någon vill ha den dagen de är avkommebedömda.

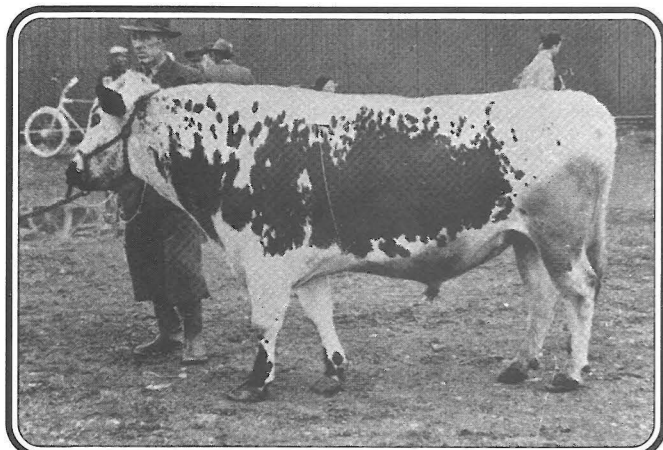
Som person kan däremot Stig vara trevlig och vi kan väl ärligt önska Stig en skön pensionärstillvaro tillsammans med familjen!

FJÄLLKON

Historiens bingslag presenterar

VARG

- en betydelsefull fjälltjur

Varg st 8036, * 29/9 1950, har betytt mycket för fjällras-
aveln i Sverige. Varg är från Norge. Fyra söner har satts
in efter honom i Sverige; 13 Dropp, 6 Tive, 17 Love och 54
Arg.

MÅNGA TJURAR PÅ GÅNG

Vi har ju inom fjällrasen ett ganska stort antal intressanta tjurlinjer som legat och väntat på att korsningsaveln skulle ta slut någon gång så att de åter skulle få den betydelse för aveln som de en gång haft.

En av de mer intressanta tjurlinjerna är den som går ut från Varg, st 8036, och kom över till Sverige i fryst form på 1960-talet. Varg är farfar till 29 Ise som är far till den nyligen spermasamlade tjuren 3 Peter.

Varg var en betydelsefull tjur i 50- och 60-talens Norge. Han stod först som "feavls okse", alltså det vi kallar tjurföreningstjur, för att den 1 juli 1959 få börja sin tjänst som spermaleverantör på "oksestasjon".

I mitten av 60-talet blev det aktuellt med spermaimporter av Varg till Sverige tillsammans med Jo-Sing, st 8197, och Borgson, st 8067. I Sverige fick Varg fyra söner efter sig insatta i semin. Det var 13 Dropp SKB 6379, 6 Tive SKB 6380, 17 Love SKB 6381 och 54 Arg SKB 6429. Av

dessa blev aldrig 17 Love avkommebedömd, men de övriga tre hade ett genomsnitt på F-talet på ungefär 105, vilket ju ställer Varg i en strålande dager då det ju är sällan en tjur förmår ge söner med ett snitt så högt över rasmedeltalet. Tyvärr kom bara 6 Tive att få något insatt efter sig då man ju samtidigt började med korsningsaveln.

6 Tive fick två söner insatta efter sig; 48 Laive SKB 6601 som bara tjänstgjorde 1970 och aldrig blev avkommebedömd, samt 29 Ise SKB 6617. Idag har vi sperma efter 29 Ise och nu hans son 3 Peter, men vi tänker ta fram fler söner efter 29 Ise då det är en verkligt intressant och lättanvänd tjur härstammingsmässigt.

STAMMEN BAKOM VARG

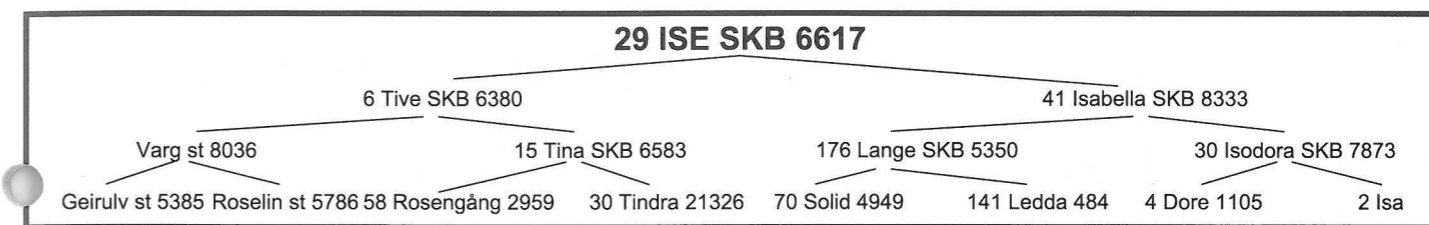
Vi ska titta lite närmare på det norska ursprunget till denna linje. Varg st 8036 (SKB 9901) föddes 500929 hos Halvor Herem, Rennebu. Fader var Geirulv st 5385, en berömd norsk fjälltjur med 18 stamboksförda söner efter sig. Geirulv var efter den ännu mer berömde tjuren Geir Lönset st 5292 som hade inte mindre än 46 stamboksförda söner efter sig. Geir Lönset var född 431130 och han dog på fjällbete 1958.

Mor till Geir Lönset var den på sin tid omtalade Alperos st 5222 som var mor till inte mindre än 10 (!) avelstjurar. Hon var född 380121 och producerade på sina 14 första år 53160 kg mjölk med 4,3% fett och 2281 kg smörfett. En fantastisk prestation då hon ju fick producera under fem krigsår då fodertillgången inte alltid var så bra.

Geirulv är lite linjeavlad på denna kolinje då hans mormor Livros st 4993 även är mor till Alperos. Modernet till Varg är det heller inget fel på. Modern Roselin st 5786 född 391110 hade tre stamboksförda söner och producerade strax under 200 kg smörfett per år.

Hon var efter den store Flink Hårstad st 1428 som var född 291230 och verkade i Hårstad feavlslag Rennebu från

FJÄLLKON

den 17/12 1931 till den 4/6 1940. Han hade en slaktvikt på 463 kg!! Mormor till Varg var Staslin 2 född 1931. Hon var mor till fem stamboksförda söner.

STAMMEN BAKOM ISE ÄR INTRESSANT

Ise föddes på julaftonen 1969 hos Elov Elfsgård, Bångåsen, Jämtlands Änge. Vi koncentrerar oss på modernet hos Ise. Modern Isabella, född 651024, avkastade på 2 år och 10 månader 5957 x 4,9% = 293 kg smf. Hon var efter norrbottenstjuren 176 Lange som lämnade många bra kor efter sig, men som tyvärr aldrig fick någon son insatt i semin.

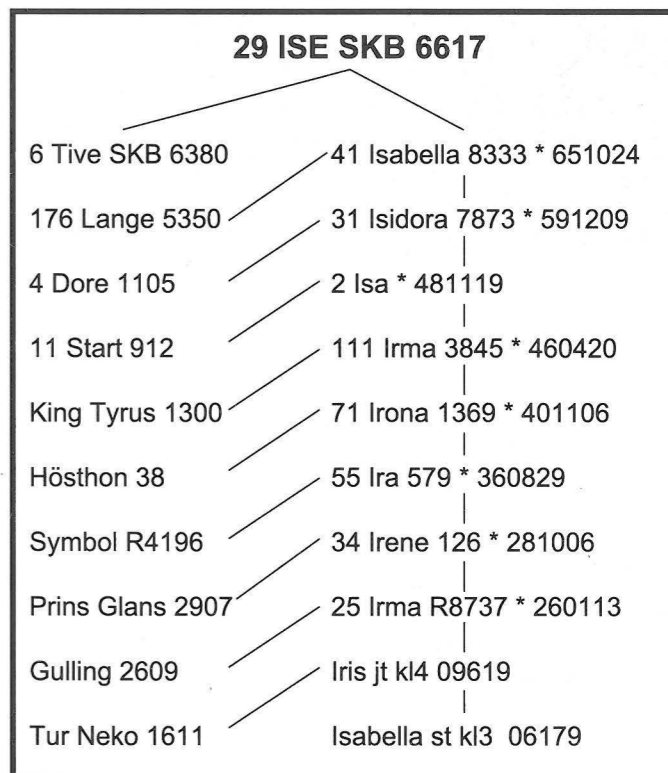
Mormor till Ise var 30 Isidora, född 591209, och hon mjölkade 4795 x 4,5% = 232 på 4 år. Som synes mycket hög mjölkproduktion för den tiden.

Mormors mormor till Ise, 111 Irma, köpte Elov från Björkbacka gård som ägdes av Östersunds stad. En halvbror till 29 Ise på modernet stod som sista tjurförenings-tjur i Ytterberg. Han hette 28 Ising SKB 6615. Han var morfar till 79 Tuttan som var omslagsko på Kullig Kontakt nr 2/94.

Det tycks som om de sista fästena för tjurföreningarna hade ögonen på denna tjurlinje då det även i Östersel i Bjästa stod en son till Ise, 66 Isidor som föreningstjur. 66 Isidor finns i modernestammen till 156 Zonat och 6720 Jovial.

Trots att aldrig Ise blev använd så mycket fick han en del bra kor efter sig. Kanske den bästa stod hos Hans-Erik Nordström, Norrby, Tavelsjö, som hade en Isedotter vid namn 216 Docka, född 1972, som på 12,3 år producerade 6279 x 4,4% = 274, 3,4% = 223, alltså väl över 3300 kg smörfett. Idag är Ise och nu sonen Peter viktiga och

värdiga representanter för denna fina tjurlinje och vi ska se till att det kommer fler! Till sist visar vi 29 Ises moderlinje så långt den låtit sig hittas. Som synes finns ytterligare norskt blod på modernet via King Tyrus och Höstthon.

Godsägaren stöter en dag samman med en småbrukare och frågar om han fått mycket potatis.
- Nej, det blev inte så mycket, men jag är nöjd hur lite jag än får, bara de andra får mindre.

*
- Hej Olle, hur går det för din granne? Han vet väl inte så mycket om jordbruk?

- Nej du, i höstas körde han över potatislandet med en ångvält och trodde han skulle få färdig potatismos!

Berättelsen kring ett gammalt foto

1940-talet. En stilla höstdag har kon 16 Lilltösen och ägarinnan Frideborg Nilsson gjort sig fina för fotografering. Lilltösen har stb.nr. SKB 17150. Av en ren slump har bilden hittats i ett gammalt album och av en ännu större slump har vi även lyckats få fram en hel historieberättelse kring bilden, så håll tillgodo!

GRAVE-FLICKORNAS FAVORIT

Berättelsen om detta foto samt det på nästa sida får Ni Er till livs för att alla Ni som har bilder på kor och tjurar ska förstå varför man ska skriva ned vad bilden föreställer, namnet på den som äger/ägde djuren, namn och nummer på korna samt eventuell härstamning. Allt kan vara av intresse om 20 år men är då mycket svårare att få reda på.

Varifrån kommer bilderna? Jo, det började 1992 då missionsförsamlingen i Svartlå firade 100-årsjubileum med en utställning i missionskyrkan under våren. Som en del i den utställningen fanns ett album som tillhört en av församlingens medlemmar. I detta album, som jag nyfiket tog del av, fanns många bilder på kor och hästar. Naturligtvis fanns det bilder på annat också, men påfallande många var ändå på husdjur. Tyvärr var det, som vanligt är, att det inte fanns en enda bildtext någonstans i albumet. Massor med fina bilder på kor, men inte en ledtråd av vad de föreställde!

Jag är väldigt road och intresserad av gamla fotografier, men värdet på bilden ökar ju om man vet vad den föreställer. Nåväl, jag fick reda på att den som ägt albumet var Frideborg Nilsson som tillsammans med sin syster Gabriella drev ett jordbruk nere vid älven i Svartlå. Båda dog barnlösa på 1960-talet och gården med bohag gick på auktion 1970. Albumet räddades från förgängelsen av en granne då det skulle slängas. Det fanns två album, båda likadana, för systrarna ville ha ett var. Så när grannen 22 år senare hörde om mitt intresse för korten sade hon "- han kan få det för jag har ju ett likadant kvar". Jag blev glad och tackade för gåvan.

De flesta av korten var från mitten av 1940-talet. Där fanns kort från den stora lantbruksutställningen i Umeå 1944 samt kort från när en del av de finska flyktingarna från andra världskrigets Finland kom till Gransjö järnvägsstation med sina djur (på den tiden var ju ofta djuren det värdefullaste man ägde), vilka sedan drevs till Svartlå där alla sommar-ladugårdar hade vinterisolerats för att inrymma "finn-

korna" över vintern 1944-45. Det finns även kort på kor och hästar som tillhört gården. Ett kort blev jag särskilt fäst vid då kon på kortet var behändig, och det syntes på kvinnan på kortet att hon tyckte om kon.

Men vilka var de på kortet, kvinnan och kon? Att kvinnan var en av "Grave-flickorna", som de kallades i dagligt tal förstod jag, men vad var så speciellt med kon så att de gjorde sig besvär med denna uppställning?

Jag gick till pappa som lett tjuren till byns kor många gånger och han sade att nog var det Frideborg, men vilken ko kunde han inte komma ihåg efter 35 år, men han sade "- det kanske är Lilltösen för det var deras bästa ko". Jag började granska kortet närmare och såg att det gick att läsa örnummret på kon och hon hade nummer 16. Då ringde en klocka mycket svagt och långt tillbaks i huvudet och jag tycktes minnas att jag någon gång sett 16 Lilltösen skrivet någonstans i en stambok.

Det var ju verkligen inte mycket att gå efter då jag i min ägo har 49 stycken riksstamböcker med ca 30.000 stambokförda djur av fjällras i. Men jag började leta med uteslutningsmetoden. Lättast var det att utesluta de ca 10.000 tjurarna, det syntes ju klart att detta var en ko. Då hon stambokförts kanske det skett någon gång när farfar hade stambokfört kor, det syntes nämligen klart i stamböckerna att korna numererats efterhand som stambokföringsronden gått genom byarna.

Det blev napp direkt och det var till och med så att kon felaktigt stod under farfars namn i 1947 års stambok. Hon hette 16 Lilltösen och var född den 18/9 1940. Fader var första föreningstjuren i Svartlå tjurförening, 110 Pryd av Björkfors SKB 125. Modern hette Linda.

Jag tyckte kon var vacker och såg till min förvåning att hon bara erhållit 5,5 poäng vid besiktningen vilket jag tyckte var lite klen betalt. Men i stamboken berättades att besiktningen gjorts den 9 juni 1947, alltså precis innan betessäsongen skulle börja. I Norrbotten betas det sällan före den 10 juni och eftersom Lilltösen var en bra ko så kanske hon såg lite "skarp" ut efter vintern. Kortet t.v. är ju som synes taget på hösten efter en sommars bete och hullet är naturligtvis bättre då.

Då gick jag till nästa källa att ösa ur, nämligen språngrullorna för Svartlå tjurförening som fanns hemma på vinden. Där framgick att Lilltösen kom till tjuren första gången 28/12 1941 och sista gången 26/11 1956. Hon fick 13 eller 14 kalvar och gick till slakt, troligen 1957.

På vinden fanns också den tredje källan att ösa ur, nämligen farmors klippbok där det framgick att "Fröken Frideborg Nilsson erhållit diplom för kon 16 Lilltösen vilken producerat mer än 2000 kg smörfett under sin levnad". Och då har bilden klarnat såpass att vi förstår varför Frideborg ser ut att tycka om Lilltösen!

Frideborg och Gabriella var födda 1899 respektive 1904 och fick redan vid 30 års ålder ta över ansvaret för driften på gården då fadern blivit ofärdig. De drev den på samma sätt

som det alltid gjorts tills det tog slut på 1960-talet.

Ett av mina första minnen är från år 1968-69 då jag som liten pojke är ute och går med en faster längs vägen nere vid älven. Vi kommer fram till en liten backe vid Hälludden (gården innan Graves). Då ser jag det jag trodde var en häxa eller ett troll gå över vägen en bit fram. Och jag minns det som igår hur den gamla kvinnan böjd linkar över vägen iklädd huckle och en gammal sliten kofta och en tjock grå kjol (I barnets fantasi blev hon lik trollmor i sångboken hemma om trollen som kom i luftballong).

Men faster Karin säger, och det har jag också lika klart i minnet, att "nej, det är ju Grave-Ella, känner du inte igen henne?".

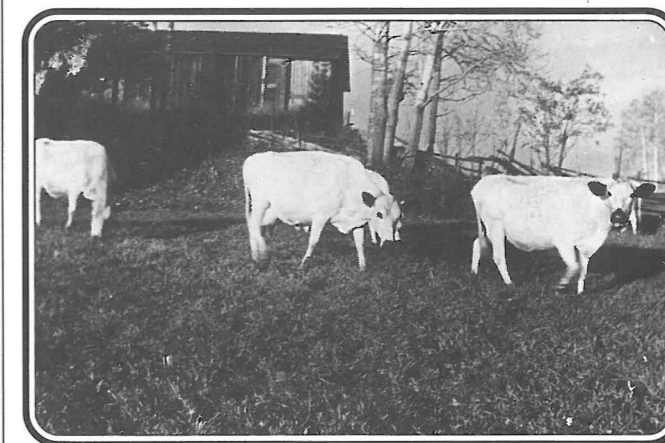
Att Ella, då ännu ej fyllda 65 år, gick böjd var inte konstigt. Båda systrarna hade jobbat hårt med karlagöra hela livet. Bl.a. så bars mjölken ned i källaren i bagarstugan där den kylades för att sedan bäras upp för försäljning.

Man körde med häst ända till slutet och lejde inte så gärna in traktor. Överhuvudtaget tyckte nog inte systrarna om utvecklingen i tiden. Semin, traktorer och andra moderniteter var något man såg på med stor misstro. Det berättas att en av systrarna sade, när beslutet om att lägga ned tjurföreningen togs, att "inget får då vara som förut", varpå systrarna misslynta tågade ut ur lokalen.

Det här skriver jag inte bara för att vi idag ska dra på munnen lite nedsättande åt gamla envisa fröknar. Det här var ju före TV:ns intrång och stora likriktning av folket då det ju gick att bli lite originell.

Många gånger var nog skepticismen befogad och idag har ju många gamla teser på jordbrukets område blivit återupprättade, även om vi fortfarande har traktorer och semin. Och idag görs det hellre TV-program om envisa små gummor. Så vi får väl sluta att med en lätt travestering citera skalden Runeberg med orden "något tälte de att skrattas åt fast hedras mer ändå".

Text: Robert Nilsson

Hösten 1945. Systrarna Nilssons kor på bete.

Vaffö gör de på dette viset??

Kåseri insänt
av fjällmedlem

Genom åren som djurskötare är det ett par saker som jag aldrig riktigt kunnat förlika mig med.

Jag menar t.ex. det faktum att korna ALLTID gödslar sig när man strött på båsfallen!! Jag har aldrig lyckats se nåt mönster i detta beteende. Än har det varit röda, svarta, vita, brokade, fläckiga, sidiga, strimmiga, tigrerade, kulliga eller behornade kor.

De har stått i ladugårdar som varit stora, små, skitiga, rena, ljusa, mörka, trånga, luftiga, högt i tak, lågt i tak, hem-ska eller trevliga.

Inredningen må ha varit Alfa-Laval, Jydens, Hammars, LRS eller Ryholms.

Det må har varit långbås, kortbås, mellanbås eller vad bås man nu kan hitta på.

Det enda som varit gemensamt under mina år som djurskötare lite varstans i riket är just det att korna ALLTID ska avbördas sig när man har strött bås-pallen!

Man kan ha kommit till ladugården och där sett en lång rad totaldyngiga kor. Man har gjort rent och ingen ko har då klämt ur sig något.

Det spelar ingen roll hur mycket jag än försöker torka och bädda in kalven i halm innan jag flyttar den, så lyckas jag alltid se nästan lika nyfödd ut själv.

Det är fosterhinnor, annat kladd och hal gegga över hela min nya overall.

är svårt att tänka sig!

Den värsta ko jag haft i den vägen var en korsningsko jag hade i början av min bana. Hon hette Stina och kom från en bonde i Hälsingland.

Jag hade ju då börjat förstå vidden av det korsningsvansinne man höll på med på dåvarande Nordavel, men det här var nåt i hästväg.

Jag var helt säker på att man lyckats korsa in en Amazone-pendel-spridare i koskrutten för hon hade effektivare spridningsbild än nån annan gödselspridare jag sett!!

Som ett sista desperat försök köpte jag två fjällnära kvigor

som aldrig sett ett strökorn i sitt liv och inte förfäderna heller för den delen. Men inte ska ni tro att det hjälpte, nej, nej. Så fort man hade strött så gjorde de bumelimum lika bra som alla andra kor.

Så man kan ju undra vad det är för djupt lig-gande reflex som får korna att bete sig på detta sätt. Jag tycker i alla fall att det är särdeles uselt att inte SLU har forskat i saken och att man inte avlar på vettiga skitegenska-per.

En annan sak som tidvis kan få mig tämligen förtvivlad är att nästan varje gång jag tagit på mig en ny overall så hittar jag en nyfödd kalv i lagåm.

För det behagar vara så att nästan alltid så kommer kalvarna var fjärde morgon då jag har tidig mjölkbil och har lite bråttom.

Naturligtvis är det också dessa morgnar jag oftast har en tendens att försova mig en liten aning, så det vill ju gärna gå lite fort när man ska lägga fram kalven till kon så att hon får hälsa på den.

Ett tag förra hösten så var det rent hopplöst för sedan jag sett sambandet började jag avvakta overallbytena till den aktuella kon hade kalvat.

Men alltid så gick hon över tiden eller kom en vecka för tidigt så oftast drog jag det kortaste strået.

En gång hade jag verkligen bestämt mig för att vänta ut kon

Fjällboskapens färger

Insändare. Text av Thomas Gunnarsson

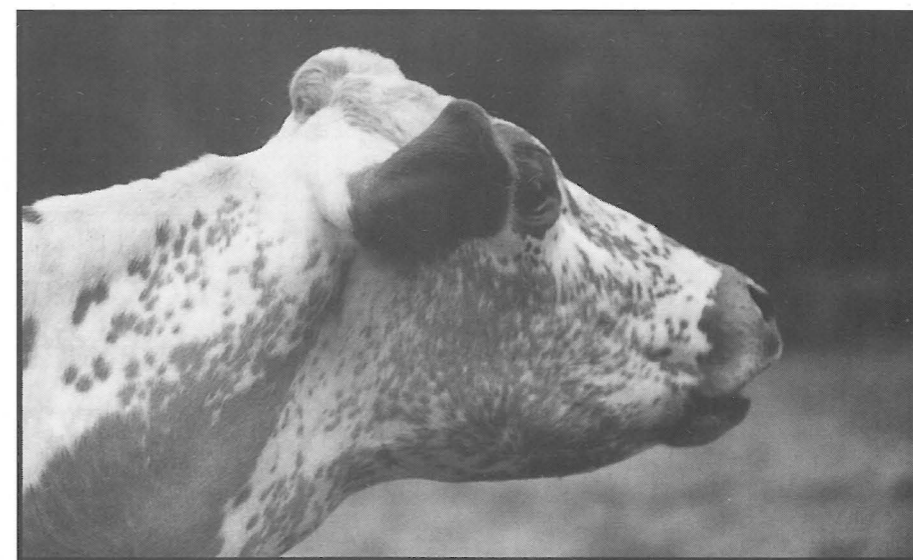
I debatten om fjällkorna sägs ofta att det enda som kännetecknar ren fjällras är den vita färgen som därmed är synonymt med den destruktiva hypoplasin. När man närmare studerar färgnedärningen inom ren fjällras blir bilden mer komplex.

Citat ur Ärtlighet och Husdjursförädling 1963;
"Den inom flera nordiska raser förekommande sidiga teckningen synes närmast bero på en dominerande gen. Utformningen av sidigheten påverkas dessutom av modifierade gener. Hildeman undersökte färgen hos F1-generationen från korsningar mellan svenska rödkullor, vilka är enfärgat röda, och fjällrasdjur, som är sidiga, även om de pigmenterade partierna kan ha mycket liten utbredning. Av korsningsdjuren var 108 sidiga, 24 enfärgade och 9 fläckiga. Sidigheten varierade från mycket vitt utefter ryggen och på buken till i det närmaste avsaknad av färgade fläckar!. Slut citat.

Om ovan stämmer kan runt 20% av de renrasiga fjälldjuren nedärva andra färger än den vanliga sidigheten. Vid en slumpmässig avel får då 5% av kalvarna en avvikande färg. Då aveln inte sker slumpmässigt blir avvikande färgvarianter än mer ovanliga, men inte omöjliga.

Under "den vita kostymen" finns stor variation av färger: Olika röda och bruna varianter, grå, tigrerade, svarta och storsäckiga - troligen hela den nordskandinaviska lantraskens färgvariation.

Svensk Fjällrasavel kommer i ett kommande nummer av FJÄLLKON att vidareutveckla detta med djurens olika färger, färgkombinationer osv.

Färgvariationen på fjälldjur kan vara mycket skiftande. Detta är 4 Blomma från Hans Salomonsson i Funäsdalen. Foto: Elisabeth Andersson.

BÄSTE FJÄLL-MEDLEM

Har Du något kåseri eller någon annan trevlig berättelse som vi andra kan få oss till livs så skriv till FJÄLLKON!

Även berättelser typ "Fjällkon i mitt liv" vill vi gärna ha med i denna tidning. Komplettera gärna Dina inskickade bidrag med foton om Du har!

Här behandlas småföretag som stora kunder.

Vi vet att varje småföretag har unika behov. Därför har vi inte satt ihop något företagspaket som ska passa alla.

Vår princip är att man betalar för det man använder. Oavsett storlek, kan vi erbjuda allt ditt företag kan tänkas behöva.

Hos oss är även små företag stora kunder.

Föreningsbanken
Småföretagarbanken

FJÄLLKON

Skriv till Fjällkon om
Fjällkon i vårt liv!

Hej FJÄLLKON! Här kommer en bild på vår trevliga kossa 5315 Elvira. Hon kommer ursprungligen från "kogubben" Rune Boströms besättning. Hon har 273 Lirka som mor och mormor heter 220 Linn. På bilden är Elvira på väg till kvällsmjölknigen från skogs- och ängsbetet. Vi som är lyckliga ägare till Elvira heter Mats och Pirjo Mattsson och har vår lilla gård Norrvik i Vuollerim. Hoppas fler skriver om sina djur, det är alltid kull!

Insändare

Äntligen någon som bryr sig om fjällkon!

Hej alla fjällkovänner! Vi är nu medlemmar i Svensk Fjällrasavel och vi tycker det är unikt att äntligen få tillhöra en förening som verkligen bryr sig om fjällkornas existens. Vi vill gärna hjälpa till att jobba för våra trevliga kossor. Det är så kul att få vara med i den förening som i framtiden kommer att verka för fjällkornas existens och bevarande samt utvecklande av dessa kors fina produktions- och bruksegenskaper. En bättre bruksko för oss som bor på den riktiga landsbygden finns inte!

Varje dag försvinner något djurslag från jordens yta. Fjällkon var på väg mot samma öde, men tack vare Er pionjärer som bildade Svensk Fjällrasavel så kan vi med gemensamma ansträngningar ordna så att hon förhoppningsvis alltid finns kvar!
"Hälsningar från två tacksamma Jämtlandsbönder"

Gårdsbesök hos Eva & Leif

I den helt nyuppförda ladugården hos Eva och Leif finns plats för 22 uppbounda kor i långbås. Foto: L.Rosén.

Vid Svensk Fjällrasavels stämma i mars 1996 så passade medlemmarna i föreningen på tillfället att besöka bl.a. Eva Karlsson och Leif Englund och deras trevliga gård som ligger på Kanonvägen i byn Våmhus. För att ytterligare märka ut orten på kartan så kan vi säga att den ligger ca 3-4 mil NNV om Mora i Dalarna.

< Som synes på bilden så var det fortfarande lite snö kvar då besökarna klev in i ladugården. Men solen sken från klar himmel så humöret var på topp!

Ladugården är nybyggd sedan den gamla brann ner till grunden 1990, vilken i sin tur var nybyggd 1989. Den första nybyggda brann alltså redan 1 år efter uppförandet. Tala om otur!

BÖRJADE MED EN KO

Alla berättelser har en början, och då det gäller Eva och Leif i Våmhus så började deras väg på "fjällko-banan" med att Eva inköpte en fjällko från Karl-Gustav Hedling 1981. Hon hade då en äldre ladugård med plats för 2 kor. Detta skedde innan hon träffat Leif.

Snart blev det tillbyggt så att man fick in 6 kor och kvigor plus 3 stycken i ett annat stall. Men alla vet ju hur det är, en kofamlig växel snabbt och ett nybygge blev nödvändigt. En ny ladugård byggdes och den stod klar 1989. Nu var allt frid och fröjd. Djuren hade gott om plats och ladugården var lättarbetad. Men säg den glädje som varar för evigt. Redan året efter brann den nya ladugården ner till grunden. Detta var den 3 mars. Husets 5-årige son hade lekt med tändstickor under en vagn med hö. Som tur var så fick man ut alla djuren från ladugården så det blev "bara" materiella skador.

Den nyaste ladugården har 22 koplats. Man byggde den med långbåsgrindar och två foderbord utmed långväggarna och en bred gång i mitten. Detta byggnads-sätt gör att man får en bra överblick av djuren (se bilden t.v.).

Gården består av 25 ha åker och man har bara lite skog till "husbehov". Ingen spannmål odlas utan marken används mest för vallodling. Man har även en viss areal med havre/ärter vilken ensileras i rundbalar. Jordarten är torkkänslig sandjord samt mjåla, men ett normalår går vallen bra.

Fjällrastjuren 40 Pelle, född i oktober 1993, kommer från Eva och Leif. Han är efter tjuren 6748 Bör. Mor 26 Nilly. Han är nu spermasamlad, vilket Du kan läsa om på annan plats i denna tidning.

Vi får alla tacka Eva och Leif för ett trevligt besök och önskar dem lycka till i framtiden!

Här ser vi den välväxta fjälltjuren 40 Pelle. Han är nu spermasamlad och det går att beställa doser efter honom. Lägga märke till den ovanliga färgteckningen! Han är nästan en kopia av sin far. Foto: L.Rosén

Eva och Leif med hunden Tess i mitten är alla nöjda med den nya ladugården. Den är lättarbetad, ljus och luftig. Vi besökare märkte just detta med luftigheten vid vårt besök, det luktade knappt ladugård! Foto: L.Rosén

FJÄLLKON

VARFÖR BLI MEDLEM I SVENSK FJÄLLRASAVEL?

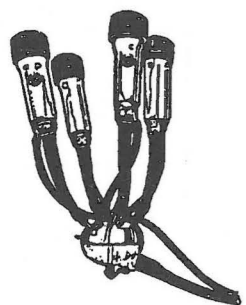
Svensk Fjällrasavel är den enda förening i Sverige som enbart värnar om de rasrena fjälldjuren! Föreningen bildades "i elfte timmen" med hänsyn till vad som skett med fjällrasen de senaste årtiondena. Tack vare vårt engagemang och vår handlingskraft så kommer de rasrena fjälldjuren att bevaras och uppföras för framtida människogenerationer.

Medlemskap tecknas genom att sätta in 200:- på Pg 833 53 62-3.

(Har Du frågor så ring någon av oss i styrelsen, se sidan 4!)

Bäst i test!

Klarar nu ännu högre flöden utan stora strömningsförluster.

Fick bästa testvärden vid strömningsmätning vid Universitetet i München. Fem jämförda märken.

- Kvalitet/ekonomi
- För höga mjölkflöden
- Låg vikt

Passar alla mjölkkningsanläggningar.
Fråga vår återförsäljare redan idag!

SCAN FARM Tel. 0500-41 69 00

Värsta tjurval!!!!

Det här är en lista över tjurar med SKB-stamboksnummer som Du absolut ska undvika

om Du vill avla mot renrasig fjällras.

Det är de tjurar som för tillfället körs ut från Nyland till seminsektionerna. Denna lista är alltid med i vår tidning. OBS! Vill Du ha kopior av denna lista för att ha i ladugården eller dela med Dig av till intresserade, så hör av Dig till Svensk Fjällrasavels expedition!

- 6701 Yxan
- 6708 Ylle
- 6723 Majs
- 6731 Makt
- 6733 Lönnå
- 6734 Happe
- 6735 Örjan
- 6737 Örme
- 6740 Skatt

Absolut värst av dessa är 6733 Lönnå, 6737 Örme och 6740 Skatt som alla är grava korsningar och har minimalt med fjällras i sig.

Ungtjurar som ska undvikas om Du vill avla mot ren fjällras:

- 6755 Sobi
- 6761 Hire
- 6767 Ymer
- 6773 Yber
- 6774 Midar

Om det nu är så att seminören bara har korsningstjurar av detta slag med sig och Du har beställt en fjällrastjur så föreslår vi att Du skickar iväg honom/henne med oförättat ärende. Det finns fjällrastjurar att få tag på utan problem och det ska de kunna ta fram åt Dig utan diskussion. Ring till Din seminsektion och kolla att de har fjällrastjurar hemma innan Du ska ha semineringen gjord. Om de inte har det så tipsa dem om vilka tjurar Du vill ha och var hjälpsam!

Om Du själv är osäker på vilka tjurar som är renrasiga så hör av Dig till Robert Nilsson tel 0928-401 06, fax 0928-402 10, så hjälper han till om Du vill. För en sak ska vi komma ihåg, vi måste arbeta med seminörens, inte mot dem!

FJÄLLKON

SKB-tjurars renrasighet

Namn	% Fjäll	% Rk	% SLB	% SJB	% Isl	Övrigt	Namn	% Fjäll	% Rk	% SLB	% SJB	% Isl	Övrigt
704 Kajax	50			50			940 Hompen	87,5	12,5				
705 Sol	100						942 Magi	37,5	50	6,25			6,25% SRB
706 Tyring	100						943 Bass	93,75	6,25				
708 Bill	100					Kan ha finsk	945 Bitt	62,5	25	6,25	6,25		
Rk							946 Hopp	98,44			1,56		
709 Gulle	100						947 Frippo		100				Västnorsk Rk
710 Agaton	100						948 Sigill	100					
711 Stag	50		50				949 Igor	37,5	62,5				
712 Minto	75	25					950 Risto	87,5	12,5				
713 Smyg	100						6701 Yxan	25	62,5		12,5		
715 Rito	100						6702 Bazar	95,32		4,68			
717 Kare	100						6703 Bingo	90,63		9,37			
721 Groll	100						6704 Kaviar	62,5	31,25		6,25		
722 Laiso	50		50				6705 Yngve	50	50				
723 Figer	100						6706 Milding	100					Västnorsk Rk
724 Bergis	100						6707 Kalufs	59,38	25	15,62			
725 Ratho		100					6708 Ylle	25	75				
726 Basker	100						6710 Mickel	84,38		15,62			
727 Drill	100						6711 Mirre	50	37,5	9,37			3,12% SRB
729 Homeros	100						6715 Lage	100					
730 Espnäs	50		50				6718 Joar	96,88	3,12				
731 Morgan	75	25					6719 Röpan		100				Västnorsk Rk
732 Lasso	50			50			6720 Jovial	100					
733 Gandi	100						6722 Mal	75	25				
734 Tosse	50	50					6723 Majs	62,5	25	6,25	6,25		
736 Love	75	25					6724 Mikro	87,5		12,5			
737 Drutten	50	50					6725 Mister	50	31,5	12,5			6,25% SRB
738 Pigg	50		50				6726 Milo	84,38		15,62			
739 Gute	100						6727 Nestor		100				Mest svensk Rk
740 Ingo	75	25					6728 Lazarus	100					Östnorsk Rk
741 Finell	75		25				6729 Kron		100				
742 Prim	62,75		37,25				6730 Mulle	81,25		18,75			
743 Bisko	100						6731 Makt	65,62	25	9,37			
745 Macke	50	50					6732 Snäpp	96,88	3,12				
746 Florett	50			50			6733 Lönnå	34,38	50	15,62			
747 Skön	50	50					6734 Happe	50	37,25	12,5			
748 Isak	50		50				6735 Örjan	50	50				
749 Kajak	100						6737 Örme	50	25	25			Trol. < 50% fjäll
780 Rune	100						6738 Mast	96,88	3,12				
781 Sigarr	100						6739 Mild	100					50% sv / 50%vn
782 Svarten	100						6740 Skatt	35,1	12,5	52,4			
783 Kalott	50	50					6741 Hall	43,75	25	6,25		25%	
784 Biljett	87,5		12,5				6742 Harg	100					
785 Solist	87,5		12,5				6744 Vilmer	21,87	28,13				50%
786 Maro	100						6745 Rimbo	100					
787 Slösig	87,5		12,5				6746 Hompest	93,75	6,25				
788 Misse	87,5		12,5				6748 Bör	95,32		4,68			
790 Figue	100						6749 Risk	96,88	3,12				
791 Karat	100						6750 Vigg	28,13	12,5	9,37			50%
792 Findus	87,5		12,5				6751 Igge	41,35	56,25	2,4			
793 Figaro	90,63		6,25			3,12 % SRB	6752 Katar	100					
794 Tolle	25	75					6753 Bistro	93,75	6,25				
795 Rask	50	50					6755 Sobi	34,38	12,5	3,12			50%
796 Han	50	50					6758 Bula	96,88	3,12				
797 Esping	75		25				6761 Hire	77,15	6,25	16,6			
798 Semson	50		37,5	12,5			6763 Svartus	96,88	3,12				
799 Öre		50	50				6765 Homa	92,19	6,25	1,56			
930 Remi	37,5	50	12,5				6766 Karess	100					
931 Veman	28,13	6,25	53,12	12,5			6767 Ymer	46,88	46,87	6,25			
932 Yster	25	50	12,5	12,5			6768 Deger	93,75		6,25			
933 Kam	100						6769 Delta	100					
934 Östen	37,5	50	12,5				6773 Yber	46,88	50	3,12			
935 Mabo	50	50					6774 Midar	78,13	12,5	9,37			
936 Ömse	37,5	62,5					6775 Sigge	100					
937 Balett	87,5		12,5				6776 Lippo	100					
938 Ricko	100												

I föregående två nr av Fjällkon så har 799 Öre felaktigt stått som 50% Rk och 50% SLB. Han är 50% fjäll och 50% Rk, inget annat!

Ovanstående lista presenteras även denna gång på mångas begäran. I kommande nummer kommer den ej att vara med så spara den!

* **STN - Bladet** *

Hei alle Fjällkovener!

STN-bladet er eit informasjonsblad for Avlslaget for Sidet Trønderfe og Nordlandsfe, "den norske fjällrasen". I bladet tar vi opp aktuelle STN-spørsmål, vi presenterer seminoksane våre, vi har gardsbeök og anna STN-stoff.

STN-Bladet kostar 100,- NOK for 3 nummer pr år.

STN-Bladet, v / Odd Rossing, N-76 33 Frosta, Norge (eller interesserte kan ta kontakt med redaksjonen i Fjällkon!)

Stambokför Dina fjälldjur!

Alla fjälldjur som på något sätt är intressanta ur avelsynpunkt bör stambokföras. Ett djur som ska stambokföras bedöms exteriörmässigt av en på området kunnig person.

Man ser på kroppens utformning, benen, juvret, rörelserna osv. (Även egna, utvuxna tjurar som används i avelssyfte bör stambokföras). Sedan får man ett protokoll där de bedömda punkterna finns med.

Djuret får också ett stamboknummer. I dagens och framtidens avelsarbete, vid försäljning av livdjur, i bidragssammanhang och liknande tillfällen är det bra att ha sina djur stambokförda.

Du som vill stambokföra Dina djur kontaktar Svensk Fjällrasavels ansvarige på detta område Göran Lundström, tel 0913-300 40.

Svensk Fjällrasavel är nu medlem i SHS!

Det är nu klart att Svensk Fjällrasavel är medlem i SHS. Detta är en klar fördel vad gäller allt arbete med avel och härstamningsfrågor och mycket annat. Vi återkommer med information i kommande utskick!

- Jo förresten, nu när jag köpt nya skor är det lika bra att jag passar på att köpa en skokräm som passar.
- Det behövs inte. De är utslitna innan Ni behöver putsa dem!

LIVDJURSFÖRMEDLING AV FJÄLLDJUR

Joakim Gustavsson, Svensk Fjällrasavel är kontaktman då det gäller livdjursförmedling av fjälldjur. Ska Du köpa eller sälja fjälldjur så tag kontakt med Joakim. Givetvis kan det ibland vara vettigt att även annonsera i denna tidning eller i något av de utskick som kommer att gå ut till medlemmarna med jämna mellanrum. Meddela Joakim om annons ska införas i tidning eller utskick. Det är gratis för medlemmar i Svensk Fjällrasavel.

Kontakt med Joakim får Du på följande adress: Joakim Gustavsson, Görshorva Västra Harg, 595 91 Mjölby. Tel & Fax 0142-250 42.

LIVPRISER på fjälldjur

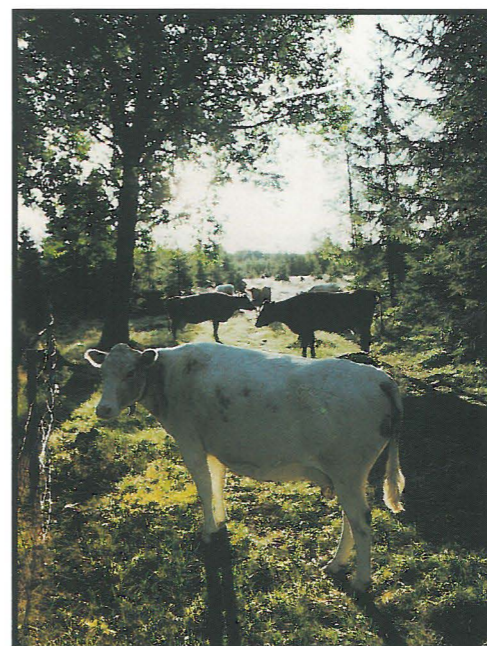
Hur mycket ska man ta betalt för kvigan eller kon som man ska sälja? Eller omvänt; vad ska jag betala för de djur jag ska köpa? Prisfrågan tvistas det ofta om, men Svensk Fjällrasavel tycker att nedanstående priser kan gälla som riktpriiser. Givetvis kan justeringar göras både uppåt och nedåt beroende på det aktuella djurets härstamning, renrasighet, exteriör och övriga orsaker. (Alla priser är exkl. moms). De äldre kvigorna ska vara dräktiga om angivna priser ska gälla. OBS! Hör gärna av Dig till redaktionen om Du har något att berätta om livdjurspriser!

Kalv 2 månader gammal.....	1250:-
Kalv 4 månader gammal.....	1700:-
Kalv 6 månader gammal.....	2150:-
Kviga 8 månader gammal.....	2700:-
Kviga 10 månader gammal.....	3250:-
Kviga 12 månader gammal.....	3800:-
Kviga 14 månader gammal.....	4450:-
Kviga 16 månader gammal.....	5100:-
Kviga 18 månader gammal.....	5750:-
Kviga 20 månader gammal.....	6500:-
Kviga 22 månader gammal.....	7250:-
Kviga 24 månader gammal.....	8000:-

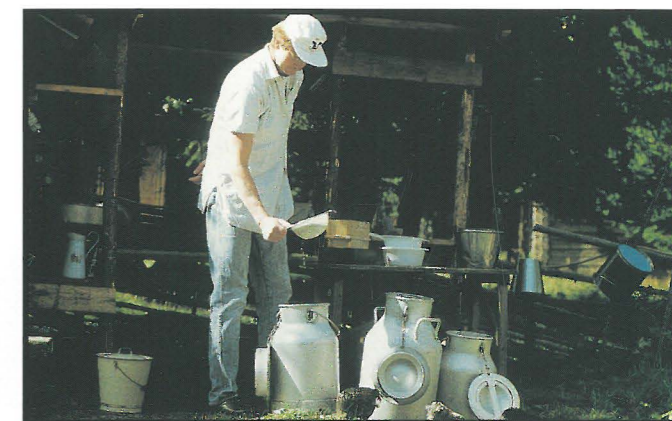
- Goddag, jag skulle vilja ha en slips som matchar färgen på mina ögon.
- Jag är väldigt ledsen min herre, men vi har ingenting i blodsprängt för närvarande!

Vardag på en fäbod...

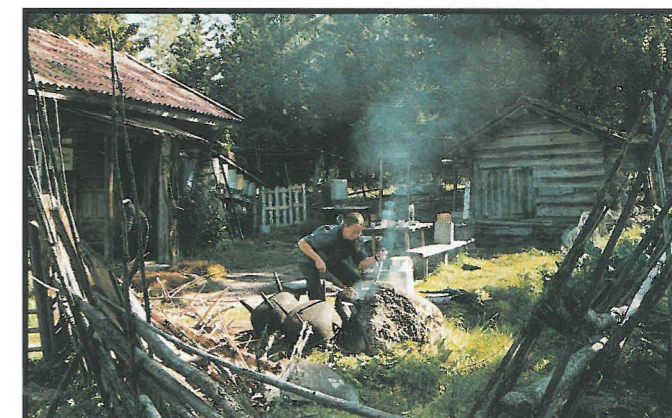
Följande trevliga fäbodbilder har vi fått låna från Goth Bertil Johanssons fotoalbum i Dalarna. Varje sommar vistas han på sin fäbod Prästbodarna med sina kor och getter.

På väg ut på dagens betesrunda när morgonmjölkningen just är avslutad. Tänk vad härligt att få beta "på skogen" utan en massa stängsel. Vi kommer tillbaka till kvällsmjölknigen.....

Ostillverkning tillhör de vardagliga sysslorna på en fäbod. Man måste vara noga, det tar lång tid, men det blir gott!

Av vasslen kokar man mese. Om det blir messmör eller mesost bestäms bl.a. av koktiden. Vid bra väderlek sitter man som här ute och kokar. En levande idyll!

I den nymjolkade, varma mjölken tillsätts ostlöpe. När ostmassan stelnat häller man som här av vasslen för meskokning.

På en fäbod svälter ingen! Här finns allt man vill ha och behöver, se bara på detta härliga frukostbord! "Täte" är mycket god fälsort gjord med hjälp av tätört.